

Marek Cieciora

PRZEWODNIK TURYSTYCZNO-EDUKACYJNY

<https://graedu.pl/lodz>

Opisy miejsc, pytania testowe i krzyżówki

WERSJA ROBOCZA

7 grudnia 2022 r.

Uwaga

W opisie zamieszczone są m.in.:

- Linki do szeregu informacji – są one aktywne
- Strony tytułowe filmów z YouTube i plików dźwiękowych – obejrzenie i wysłuchanie możliwe jest w wersji elektronicznej przewodnika

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	7
1. UWAGI WSTĘPNE.....	7
2. STRUKTURA PRZEWODNIKA.....	7
3. WERSJA DEMONSTRACYJNA.....	8
Wykaz miejsc i szlaków.....	8
Punkty.....	9
4. AUTOMATYCZNE TŁUMACZENIE I ODCZYTYWANIE.....	9
5. WYKORZYSTYWANIE PRZEWODNIKA.....	10
Wykorzystywanie turystyczne.....	10
Wykorzystywanie edukacyjne.....	10
II. MIEJSCA	11
1. GWIAZDA ANDRZEJA SEWERYNA.....	11
Opisy.....	11
Pytania.....	12
2. POMNIK ARMII KRAJOWEJ.....	13
Opisy.....	13
Pytania.....	20
3. PALMIARNIA.....	22
Opisy.....	22
Pytania.....	24
4. GRÓB GRZEGORZA PALKI.....	25
Opisy.....	25
Kamień symbolizujący początek alei Grzegorza Palki.....	27
Pytania.....	28
5. ŁAWECZKA JULIANA TUWIMA.....	29
Opisy.....	29
Pytania.....	31
6. TABLICA NA PLACU PIASTOWSKIM.....	32
Opisy.....	32
Pytania.....	38
7. POMNIK KU CZCI HARCEREK I HARCERZY POLEGŁYCH PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ.....	39
Opisy.....	39
Pytania.....	43

8. BAZYLIKA ARCHIKATEDRALNA ŚW. STANISŁAWA KOSTKI.....	45
Opisy	45
Pytania	48
9. POMNIK BOHATERÓW SERIALU „ZACZAROWANY OŁÓWEK”	50
Opisy	50
Pytania	54
10. MURAL „RUBINSTEIN”	55
Opisy	55
Pytania	58
11. MUZEUM MIASTA ŁODZI	59
Opisy	59
Pytania	62
12. GRÓB IZRAELA POZNAŃSKIEGO.....	63
Opisy	63
Pytania	66
13. ŁÓDŹ SPORT ARENA	67
Opisy	67
Pytania	68
14. PARK IM. KSIĘCIA JÓZEFA PONIATOWSKIEGO	69
Opisy	69
Pytania	71
15. POMNIK MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO.....	72
Opisy	72
Pytania	73
16. APTEKA NA PLACU WOLNOŚCI	74
Opisy	74
Pytania	76
III. DODATKOWE SPRAWDZIANY	77
1. WYKAZ DODATKOWYCH SPRAWDZIANÓW	77
Krzyżówki	77
Testy.....	77
2. KRZYŻÓWKI	78
Osoby związane z Łodzią.....	78
Łódzcy farmaceuci i aptekarze	82
Nazwy figurek na szlaku "Łódź Bajkowa"	88

3. TESTY	91
Niekoniecznie encyklopedyczny test wiedzy o mieście	95
Najwyższe budynki	97
Jak dobrze znasz Łódź?	102
IV. POCZĄTEK EKSPLOATACJI	105
ZWROTNE INFORMACJE	105
Potwierdzenie rejestracji.....	105
Informacja o rozwiązaniu krzyżówki	105
WYNIKI	105
Ranking indywidualny	105
Dyplom	107
V. ZESTAWIENIA	109
WYKORZYSTYWANIE PRZEWODNIKA	109
RANKING ZESPOŁOWY	110
OCENA PRZEWODNIKA	111
VI. WERSJA DOCELOWA	115
1. MIEJSCA	115
2. DODATKOWE SPRAWDZIANY	116

I. WPROWADZENIE

1. UWAGI WSTĘPNE

Jako kontynuację wcześniejszego umieszczania tabliczek z kodami QR na cmentarzu Doły Fundacja Cultura Animi planuje opracowanie i udostępnienie Przewodnika Turystyczno-Edukacyjnego "Poznaj Łódź".

W niniejszym opracowaniu zamieszczony jest opis wersji demonstracyjnej, zawierającej po jednym miejscu dla każdego z 16 szlaków, z opisem 3 lub 5 pytaniami testowymi.

W Przewodniku są także 3 krzyżówki i 4 testy.

Na zakończenie opracowania podany jest unikalny wykaz różnorodnych miejsc wytypowanych do ujęcia w Przewodniku, możliwa jest ich modyfikacja i zwiększenie.

Proponuje się umieszczenie w każdym miejscu tabliczki z PCV z kodem QR udostępniającej opis miejsca, przykładowo w postaci:

Tabliczki te nie są konieczne.

Przewodnik posiada szereg unikalnych cech, m.in.: wspomaganie dotarcia do miejsc, automatyczne potwierdzanie przybycia do miejsc, podpowiedzi w pytaniami testowych i krzyżówce, automatyczne tłumaczenie i automatyczne odczytywanie opisów i pytań testowych, klasyfikacja indywidualna i zespołowa.

Przewodnik może być wykorzystywany indywidualnie przez pojedyncze osoby oraz w ramach zorganizowanego konkursu z klasyfikacją szkół.

2. STRUKTURA PRZEWODNIKA

Po wywołaniu przewodnika wyświetlane są następujące elementy:

- **Górne menu**
  - Wstęp – wykorzystywanie turystyczne i edukacyjne przewodnika, automatyczne tłumaczenie i odczytywanie
  - Miejsca – tabela opisana poniżej
  - Rejestracja z otrzymaniem PIN-u do drukowania dyplomu
  - Profil – możliwość zresetowania PIN-u i uzupełnienia informacji biograficznych
  - Krzyżówki – z podpowiadaniem liter i przelosowywaniem liter tworzących hasło.
  - Testy – pytania jednokrotnego wyboru z 3 możliwymi odpowiedziami.
  - Komunikacja: księga gości, ankieta i powiadomienie znajomych
  - Rankingi: indywidualny (przyznane odznaki) i zespołowy
  - Zestawienia – dostępne dla organizatora zespołowego wykorzystywania przewodnika
- **Mapa z położeniem miejsc**
- **Wybieranie szlaków**
- **Tabela miejsc z kolumnami**
  - Nazwa
  - Szlak
  - Nawigacja – wyświetlanie trasy do wybranego miejsca
  - Test

3. WERSJA DEMONSTRACYJNA

Wykaz miejsc i szlaków

Lp.	Nazwa	Szlak
1.	Gwiazda Andrzeja Seweryna	Aleja Gwiazd
2.	Pomnik Armii Krajowej	Armia Krajowa
3.	Palmiarnia	Atrakcje turystyczne
4.	Grób Grzegorza Palki	Cmentarz Doły
5.	Ławeczka Juliana Tuwima	Galeria Wielkich Łodzian
6.	Plac Piastowski	Getto
7.	Pomnik ku czci poległych harcerzek i harcerzy	Harcerze
8.	Bazylika archikatedralna	Kościoty
9.	Zaczarowany ołówek	Łódź Bajkowa
10.	Mural „Rubinstein”	Murale
11.	Muzeum Miasta Łodzi	Muzea
12.	Grób Poznańskiego Izraela	Nowy Cmentarz Żydowski
13.	Hala Sport Arena	Obiekty sportowe
14.	Park Poniatowskiego	Parki
15.	Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego	Pomniki
16.	Apteka na placu Wolności	Stare apteki

Dla miejsc o numerach 2 i 7 podane jest po 5 pytań testowych, a dla pozostałych miejsc po 3 pytania. Zatem łączna liczba pytań testowych wynosi $2 \cdot 5 + 14 \cdot 3 = 10 + 42 = 52$

Punkty

Dyscyplina	Liczba punktów	
Dane biograficzne	10	10
Księga gości	10	10
Ankieta	10	10
Powiadom znajomego	$2 * 3 = 6$	6
Przybycie	80 (16 miejsc)	80
Testy	186 (16 miejsc)	186
Dodatkowe testy	156 (4 testy)	156
Krzyżówki	82 (3 krzyżówki)	82
Suma	540	540

- Za podanie prawidłowej odpowiedzi w krzyżówce przyznawane są 2 punkty, z odejmowaniem od sumarycznego wyniku za każdą podpowiedź litery 1 punkt. W przewodniku są 3 krzyżówki z łączną liczbą haseł 41, stąd liczba punktów wynosi 82
- Za udzielenie prawidłowej odpowiedzi na pytanie testowe przyznawane są 3 punkty, z odejmowaniem za podpowiedź 1 punktu, polegającą na skreśleniu nieprawidłowej odpowiedzi. Jak pokazano wcześniej w przewodniku są 52 pytania dot. miejsc, stąd liczba punktów za odpowiedzi na te pytania wynosi 156. W 4 testach dodatkowych są 52 pytania, stąd liczba punktów możliwych do uzyskania wynosi 156.

Na podstawie liczby punktów możliwych do uzyskania ustala się następujące zasady przyznawania medali.

Medal	Procent	Liczba punktów
	75%	405
	50%	270
	25%	135

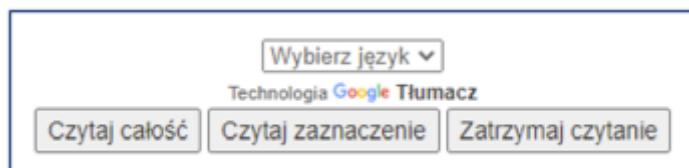
4. AUTOMATYCZNE TŁUMACZENIE I ODCZYTYWANIE

Automatyczne tłumaczenie i odczytywanie własnych stron internetowych

Automatyczne tłumaczenie i odczytywanie wykonywane jest z wykorzystaniem przeglądarki Chrome, możliwe jest na komputerze z systemem operacyjnym Windows i iOS oraz na smartfonie z systemem operacyjnym Android i iOS.

Dotyczy opisów miejsc oraz pytań testowych dot. miejsc i dodatkowych pytań.

W każdym wyświetlanym pliku, widoczne są cztery przyciski: **Wybierz język** oraz **Czytaj całość**, **Czytaj zaznaczenie** i **Zatrzymaj czytanie**

Po wybraniu języka wyświetlany jest przetłumaczony tekst.

Powrót do języka polskiego zapewnia wyświetlany na górze ekranu przycisk **Pokaż oryginał**.

Kliknięcie w przycisk **Czytaj całość** uruchamia automatyczne odczytywanie całego tekstu, jego zaprzestanie umożliwia przycisk **Zatrzymaj czytanie**.

Po kliknięciu w przycisk **Czytaj zaznaczenie** należy zaznaczyć interesujący fragment tekstu, po czym automatycznie jest uruchomiane jego odczytywanie, zaprzestanie umożliwia przycisk **Zatrzymaj czytanie**

Automatyczne tłumaczenie podlinkowanych stron internetowych

Zawartość podlinkowanych stron internetowych, po ich otwarciu, można przetłumaczyć:

- na komputerze: kliknąć prawym klawiszem myszy i wybrać język
- na smartfonie: kliknąć w trzy kropki wyświetlane w prawym górnym rogu ekranu i wybrać język

Uwaga: Trzeba ustawić Chrome jako domyślną przeglądarkę, na smartfonie: Ustawienia -> Aplikacje -> Wybierz domyślne aplikacje -> Przeglądarka -> Chrome

5. WYKORZYSTYWANIE PRZEWODNIKA

Wykorzystywanie turystyczne

Postępowanie przy pieszym zwiedzaniu

1. Wybrać miejsca z tabeli **Wykaz miejsc**.
2. Zapoznać się z opisami wybranych miejsc klikając nazwę w tabeli **Wykaz miejsc**.
3. Zezwolić na smartfonie lub tablecie na pomiar własnej lokalizacji.
4. Odwiedzić zaplanowane miejsca korzystając z wyświetlanych tras dojścia po naciśnięciu ikony w kolumnie **Nawigacja**
5. Podać sposób przybycia po kliknięciu w przycisk **Podaj sposób przybycia**, dostępny w **Opisie miejsca** - o ile planowane lub realizowane jest edukacyjne wykorzystywanie przewodnika, wymagana jest wcześniejsza rejestracja.

Konieczne jest:

- Uprawnienie przeglądarki Chrome do korzystania z geolokalizacji (Ustawienia - Aplikacje - Chrome - Uprawnienia- Lokalizacja)
- Uprawnienie strony graedu.pl do korzystania z geolokalizacji (Ustawienia - Uprawnienia witryn - graedu.pl - Uprawnienia - Lokalizacja)
- Włączenie geolokalizacji (Ustawienia - Lokalizacja)
- Włączenie transmisji danych komórkowych (Ustawienia - Połączenia - Wykorzystanie danych - Sieć komórkowa)

Postępowanie przy wirtualnym zwiedzaniu

1. Wybrać miejsca z tabeli **Wykaz miejsc**.
2. Zapoznać się z opisami wybranych miejsc klikając nazwę w tabeli **Wykaz miejsc**.

Wykorzystywanie edukacyjne

1. Zarejestrować udział w zwiedzaniu klikając pozycję **Rejestracja** w górnym menu.
2. Zapoznać się z opisami miejsc klikając nazwę miejsca w drugiej kolumnie tabeli **Wykaz miejsc**.
3. Podać sposób przybycia po kliknięciu w przycisk **Podaj sposób przybycia**, dostępny w **Opisie miejsca**.
Konieczne są ustawienia podane w postępowaniu przy pieszym zwiedzaniu :
4. Odpowiedzieć na pytania testowe dotyczące wybranych miejsc klikając ikonę w tabeli **Wykaz miejsc**.
5. Wpisać się do Księgi gości, wypełnić ankietę dotyczącą przewodnika i powiadomić znajomych klikając pozycję **Komunikacja** w górnym menu.
6. Odpowiedzieć na pytania testów dodatkowych oraz rozwiązać krzyżówki.
7. Okresowo sprawdzać uzyskane punkty klikając pozycję **Ranking** w górnym menu.

Wydrukować dyplom wykorzystując PIN otrzymany podczas rejestracji, o ile przyznana została odznaka.

II. MIEJSCA

1. GWIAZDA ANDRZEJA SEWERYNA

Opisy

Andrzej Seweryn (ur. 25 kwietnia 1946 r. w Heilbronn) – aktor teatralny i filmowy, reżyser teatralny.

Po ukończeniu Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie w 1968 roku związał się z Teatrem Ateneum w Warszawie. Pierwszą większą rolę filmową otrzymał w filmie „Album polski” Jana Rybkowskiego w 1970 roku. W kolejnych latach wielokrotnie współpracował z Andrzejem Wajdą („Ziemia obiecana”, „Dyrygent”, „Pan Tadeusz”, „Zemsta”). Grał także m.in. u Agnieszki Holland, Jerzego Hoffmana, Krzysztofa Zanussiego i Stevena Spielberga.

W 1980 wyjechał do Francji, gdzie występował na scenach francuskich teatrów. Brał udział w kilkudziesięciu produkcjach filmowych, m.in. w filmie „Ziemia obiecana” oraz wykladał w szkołach artystycznych. W 1993 roku został członkiem prestiżowego teatru Comédie-Française, jako trzeci cudzoziemiec w historii tego teatru.

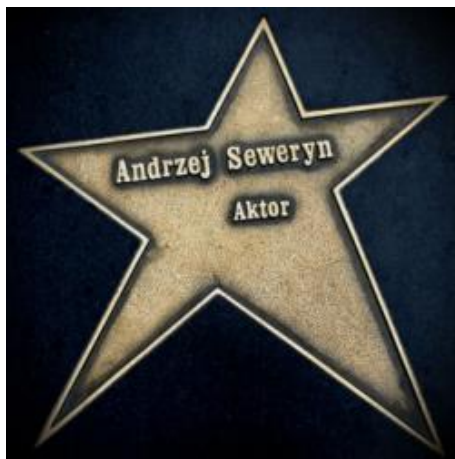

Do Polski powrócił w 2010 roku. Jest dyrektorem Teatru Polskiego w Warszawie. Gwiazda została wmurowana 28 maja 1998 r. jako pierwsza w [Alei Gwiazd](#).

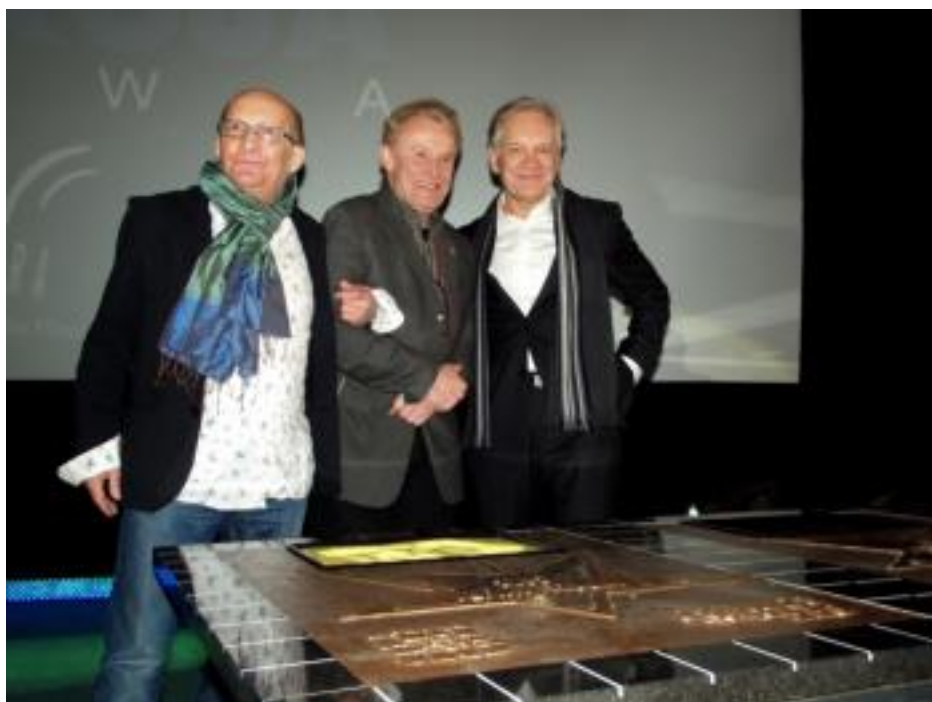
Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Seweryn
2. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Ziemia_obiecana_\(film_1974\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ziemia_obiecana_(film_1974))

Zdjęcia

Położenie gwiazdy: ul. Piotrkowska 69

Odtwórcy głównych ról w filmie „[Ziemia obiecana](#)” – Wojciech Pszoniak, Daniel Olbrychski i Andrzej Seweryn

Pytania

Andrzej Seweryn w ... roku wyjechał do Francji, gdzie występował na scenach francuskich teatrów

- 1975
- 1980
- 1985

Andrzej Seweryn jest dyrektorem ... w Warszawie

- Teatru Polskiego
- Teatru Narodowego
- Teatru Ateneum

Andrzej Seweryn jako ... cudzoziemiec został członkiem prestiżowego teatru Comédie-Française w historii tego teatru

- Pierwszy
- trzeci
- piąty

2. POMNIK ARMII KRAJOWEJ

Opisy

Plac gen. Józefa Hallera

Projekt pomnika przygotowała Wiktoria Leszczyńska-Pabich z firmy Visualize, która wcześniej wygrała konkurs przygotowany przez Politechnikę Łódzką i Okręg Łódź Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej.

Odsłonięcia 20 marca 2019 dokonała prezydent Łodzi Hanna Zdanowska oraz wiceprezes Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej płk Jerzy Żelaśkiewicz. Podczas uroczystości pani Hanna Zdanowska, bez której pomnik by nie powstał, została odznaczona medalem „Za zasługi dla Światowego Związku Żołnierzy AK”.

Załączki konspiracji łódzkiej zawiązały się już 5 września 1939 r. Wówczas to mjr Kazimierz Kowalski "Wyrwa", pełnomocnik Dowództwa Okręgu Korpusu IV Łódź do spraw dywersji pozafrontowej, skupił wokół siebie grupę ludzi zdecydowanych walczyć w podziemiu. 30 września 1939 r., zawiązująca się konspiracja łódzka wydelegowała do Warszawy Janinę Żyżniewską, polecając jej nawiązać łączność z Dowództwem Głównym Służby Zwycięstwu Polski. W wyniku przeprowadzonych rozmów do Łodzi przybył ppłk dypl. Stanisław Sosabowski "Węglarz", który przekazał rozkaz gen. Tokarzewskiego o utworzeniu Komendy Okręgu SZP. Miano tego dokonać na bazie zawiązującego się już, miejscowego kierownictwa konspiracyjnego.

Kolejnymi komendantami Okręgu byli:

- pplk Leopold Okulicki „Pan Jan”. Walczył w Legionach Polskich oraz w wojnie polsko bolszewickiej. Po wrześniowej klęsce natychmiast włączył się do pracy konspiracyjnej. Był komendantem Okręgu Łódzkiego, a następnie Obszaru II Lwowskiego ZWZ. Aresztowany w styczniu 1941 r. przez Sowieców. Zwolniony po podpisaniu układu Sikorski-Majski został szefem sztabu w Armii Andersa w ZSRR. Następnie dowódca 7 dywizji Piechoty. Po ewakuacji do Iranu od października 1943 do maja 1944 w sztabie Naczelnego Wodza w Londynie. Przeszkolony jako cichociemny został zrzucony do kraju. Po Powstaniu Warszawskim mianowany Komendantem Głównym AK. 19 stycznia 1945 r. wydał rozkaz o rozwiązaniu Armii Krajowej. Równocześnie uczestniczył już w pracach nowej ściśle zakonspirowanej organizacji NIE (Niepodległość) mającej kontynuować konspirację pod sowiecką okupacją. Podstępnie aresztowany przez władze sowieckie i sądony w procesie szesnastu przywódców Polskiego Państwa Podziemnego. Skazany na 10 lat więzienia, zmarł 24 grudnia 1946 r. w szpitalu więziennym na Butyrkach w Moskwie. Odznaczony Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

- ppłk Stanisław Juszcakiewicz „Kornik”. Wychowanek Gimnazjum św. Anny w Krakowie oraz Gimnazjum Wyższego w Wadowicach. Od października 1915 w armii austriackiej. W Wojsku Polskim od listopada 1918 w 1 Pułku Strzelców Podhalańskich. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Został dwukrotnie ranny. Absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie. Od 1923 r. w 4 pułku strzelców podhalańskich. Od 1930 r. w 25 pułku piechoty, gdzie od kwietnia 1937 r. był dowódcą batalionu. W jego ramach walczył w kampanii 1939 jako dowódca batalionu. Od października 1939 szef sztabu Komendy Okręgu Łódź SZP/ZWZ i inspektor łódzki. Od września 1940 do maja 1942 r. komendant Okręgu. Przeniesiony do Warszawy został szefem Biura Personalnego i zastępcą ppłk. Antoniego Sanojcy „Kortuma”. Do wybuchu powstania warszawskiego pełnił funkcję zastępcy szefa Oddziału I sztabu KG. W czasie powstania był m.in. dowódcą zachodniego odcinka obrony Starego Miasta. Ciężko ranny oddał dowodzenie. Przebywał w obozach w Sandbostel i Lubece. Od 1945 r. w Londynie. Działał jako przewodniczący Głównej Komisji Weryfikacyjnej AK. Zmarł w 1967r. Odznaczony Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.
- płk Ludwik Czyżewski „Julian”. Żołnierz Wojska Polskiego, Korpusu Ochrony Pogranicza i Armii Krajowej. Przed 1914 rokiem uczył się Gimnazjum w Brzeżanach i studiował medycynę we Lwowie. W czasie I wojny światowej służył w armii AustroWęgier. Walczył na froncie rosyjskim i włoskim, jako dowódca kompanii. Od listopada 1918 w Wojsku Polskim, współtwórca 9 pułku piechoty. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r. W latach 1923 - 1932 dowódca batalionu w 25 pułku piechoty i w Korpusie Ochrony Pogranicza w Bereźnie. W 1932 roku przeniesiony do 2 pułku piechoty Legionów w Sandomierzu, którym dowodził w kampanii 1939 roku. Walczył w bitwie pod Borową Górą oraz w obronie Modlina. W czasie okupacji komendant Okręgu Łódź AK (1942–1943) i Lwów (1943–1944). Po wojnie początkowo pracował jako nauczyciel. W 1946 r. ujawnił się i zamieszkał we Wrocławiu. Pracował w Wydawnictwie Kartograficznym. Pochowany na Starym Cmentarzu w Piotrkowie Trybunalskim. W 1972 r. Prezydent RP na uchodźstwie mianował go generałem brygady. Zmarł w roku 1985. Odznaczony Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.
- płk Michał Stempkowski „Grzegorz”, „Barbara”. Absolwent Szkoły Handlowej w Warszawie. Maturę zdał w Gimnazjum w Równem. Służył w armii carskiej i ukończył w stopniu chorążego Nikolajewską Szkołę Piechoty. W latach 1917 - 1918 uczestniczył w walkach z bolszewikami w I Korpusie Polskim. Później brał udział w rozbrajaniu oddziałów austriackich na Kielecczyźnie. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. W 1923 roku został, na własną prośbę, przeniesiony do rezerwy. W 1928 roku wrócił do służby – w 1 pułku szwoleżerów. Od 1932 roku kwatermistrz 1 Pułku Szwoleżerów w Warszawie. Po dwóch latach przeniesiono go do Korpusu Ochrony Pogranicza. Od marca 1938 zastępca dowódcy 4 pułku strzelców konnych w Płocku. Był ostatnim komendantem Okręgu Łódzkiego Armii Krajowej. To on wydał 25 stycznia 1945 roku rozkaz o rozwiązaniu Armii Krajowej na terenie Okręgu Łódź. Po wojnie aresztowany i skazany na 10 lat więzienia w zawieszeniu na dwa lata. Jego syna Jana władze komunistyczne zamordowały jako jednego z żołnierzy wyklętych. Po wojnie mieszkał w Warszawie działając aktywnie w organizacjach kombatanckich. Zmarł w 1988 r. Pochowany na Cmentarzu Powązkowskim. Odznaczony Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

W połowie września 1939 r. wyszedł pierwszy numer tygodnika „Wiadomości Polskie”. To pismo wyszło łącznie w 33 numerach, odbijane techniką powielaczową, osiągając zwykle nakład 100 egzemplarzy.

W połowie 1940 roku szefem Biura Informacji i Propagandy Okręgu Łódź Związku Walki Zbrojnej mianowany został por. Franciszek Jabłonka. Zorganizował zaplecze wydawnicze z maszyną drukarską, dzięki czemu od sierpnia 1940 wychodzi tygodnik „Kronika Polska”, ukazujący się przez rok, by zostać zastąpionym przez „Biuletyn Kujawski” o identycznej objętości i szacie graficznej, a nawet długości istnienia „na rynku”. Jego nazwa miała zmylić organy represji, jakoby

wydawano go poza Łodzią. Jego redaktorami byli: Jan Nowicki, Tadeusz Sarnocki i Grzegorz Timofiej.

Prasę uzupełniały broszury i ulotki. Zimą z 1941 na 1942 r. kolportowano ulotkę „Mróz tępi robactwo”, która komentowała pierwsze porażki Niemiec na froncie wschodnim.

Przedrukowywano też w prasie ulotki brytyjskie zrzucone w Niemczech, które adresowane były do Polaków. Niestety występowały problemy z kolportażem, za który groziły surowe kary.

Współpraca pionu wywiadowczego oraz propagandowego szybko zaowocowała przygotowaniem jednolitych działań ujętych pod kryptonimem „Akcji N”. Miała ona podważyć wiarę społeczeństwa niemieckiego w zwycięstwo i nieomylność Adolfa Hitlera. Lansowała również tezę o funkcjonowaniu antyhitlerowskiego ruchu oporu w armii i środowiskach cywilnych. Wskazywano także na złe traktowanie volksdeutchów przez rodaków z tzw. Starej Rzeszy.

Rozprowadzano także gazety wydawane przez Tajne Wojskowe Zakłady Wydawnicze: „Der Soldat”, „Die Frontkämpfer” i „Erika”. W dwóch pierwszych były opisywane zbrodnie niemieckich formacji tytułowych, akcentując, że krew ta plami mundur żołnierza frontowego i niepotrzebnie podsyca opór podbijanych narodów. Odnoszono się też do sojuszków, krytykując współpracę z Japonią i Włochami. „Erika” była natomiast wesołym dodatkiem dla kraju i frontu. Przedstawiano w nim barwne i czarno-białe karykatury, gł.: Hitlera, Himmlera, Goringa i Goebbelsa. Cenne były zwłaszcza dane o postępowaniu funkcjonariuszy administracji hitlerowskiej – ośmieszające ich przez podawanie kompromitujących faktów z życia prywatnego. Materiały do tych pism były opracowywane na podstawie odpowiednio spreparowanych artykułów niemieckiej prasy, a ich styl i słownictwo odpowiadało narzeczom występującym w języku niemieckim. Tłumaczyli je i redagowali ludzie konspiracji, którzy od dzieciństwa mieli do czynienia z tym językiem i chodzili do niemieckich szkół.

Udoskonalono też system fałszywych donosów obywatelskich w ramach tzw. akcji „S”, czyli blokowania akcji policji i Gestapo dużą ilością fałszywych donosów. Ofiarami byli Niemcy, którzy przez wiele godzin musieli przekonywać o swojej niewinności. Dostarczano również materiały propagandowe do szpitala wojskowego przy ul. Żeromskiego 113 w Łodzi, skierowane do rannych żołnierzy. Oficjalną prasę wzbogacano o instrukcję „Co należy czynić, aby nie wrócić na front”. Zbierano też informacje o policji niemieckiej i działaczach NSDAP w Łodzi. Umieszczono informatorów w sztabie XIII Korpusu Wehrmachtu w Łodzi oraz sztabie Ober-Ost (Dowództwo Wschodnie) w Spale. Stałą obserwacją objęto poligon w Monicach pod Sieradzem, wojskowe zakłady przemysłowe i magazyny. Dużym sukcesem było przekazanie w 1941 r. Komendzie Głównej w Warszawie planów konstrukcyjnych rakiet V-1, których podzespoły produkowano w zakładach Weigha w Łodzi.

Ważną rolę w działalności wywiadowczej odegrała pani Halina Kłęb-Szwarc, która mając 16 lat, zgłosiła się na ochotnika do pracy w konspiracji Związku Walki Zbrojnej Okręgu Łódzkiego.

Ustaliła m.in. położenie obiektów wojskowych w Hamburgu, co umożliwiło aliantom ich zniszczenie oraz przekazywała aliantom informacje, na podstawie których można było wnioskować o rozmieszczeniu oddziałów niemieckich na froncie wschodnim.

Działania Okręgu osłabiały kolejne aresztowania:

- W czerwcu 1940 r., aresztowano m. in. Henryka Bartoszewicza "Janotę", który nie zdążył zorganizować pracy BIP
- 17 lipca 1942 r., Niemcy aresztowali inspektora łódzkiego mjr Józefa Grabińskiego "Pomiana". Fakt ten zapoczątkował kolejną falę aresztowań. 8 sierpnia w ręce Niemców dostał się szef BIP kpt. Franciszek Jabłonka "Michał", natomiast 5 grudnia nowy szef Oddziału III - kpt. cc. Henryk Kożuchowski "Hora".
- W lutym 1944 r., łódzka policja bezpieczeństwa podjęła szeroko zakrojoną akcję przeciwko Oddziałowi II Komendy Okręgu. "Wsypa" rozpoczęła się aresztowaniem uczestników spotkania w punkcie kontaktowym Komendy Okręgu, mieszczącym się w domu przy ul. Kilińskiego 73. W czasie tej akcji zginął zastępca szefa Oddziału II kpt. Mikołaj Ostaszewski, a w gronie aresztowanych znalazł się szef łączności konspiracyjnej - por. Józef Marchwicki "Lokator"

- W marcu 1944 r. uwięziono około 50 osób, a represje, z różnym natężeniem, trwały do września 1944 r. i zdziesiątkowały Oddział II Komendy Okręgu. Łącznie ujęto 115 osób, z których 25 miało obywatelstwo niemieckie. W ręce Gestapo wpadło również archiwum łódzkiej służby wywiadowczej.
- W sierpniu aresztowania rozbiły Obwód Łódź-powiat, natomiast we wrześniu obwody kaliski i koniński. Pod koniec października i na początku listopada Gestapo zlikwidowało prawie wszystkie ogniwa Komendy Okręgu, zainstalowane w Łodzi (poza BIP-em), oraz rozbiło Obwody Kutno i Łęczyca. W następstwie aresztowań przestał funkcjonować sztab Inspektoratu Łódź. W pierwszych dniach listopada 1944 r., aresztowania objęły także komendę Obwodu Pabianice, natomiast w grudniu komendę miejską w Wieluniu.
- 15 października 1944 r., został aresztowany przez policję bezpieczeństwa szef sztabu KO mjr Majewski.

Wszystkie opisywane wyżej wydarzenia spowodowały organizacyjne rozbitcie Okręgu Łódź. Jego stan wykluczał wystąpienie w okresie powstania powszechnego oraz bardzo ograniczał możliwości podjęcia działań w ramach "Burzy".

Struktura organizacyjna Okręgu w 1944 roku:

- Inspektorat Łódź Armii Krajowej
- Inspektorat Piotrków Trybunalski Armii Krajowej
- Inspektorat Sieradz Armii Krajowej
- Inspektorat Koło Armii Krajowej
- Inspektorat Kutno Armii Krajowej

Mimo olbrzymich strat łódzka AK czekała na rozkaz wybuchu powstania i prowadziła walkę. Latem 1944 r. (w czasie akcji „Burza”) nasilono działania dywersyjno-sabotażowe, zaczęto łączyć mniejsze oddziały partyzanckie w bataliony i pułki. 20 lipca 1944 r. w Barkowicach Mokrych koło Sulejowa utworzono 25. pułk piechoty AK Ziemi Piotrkowskiej, którego dowódcą został mjr Rudolf J. Majewski „Leśniak”. Oddział w sile 1200 ludzi wykonał kilkadziesiąt akcji bojowych, stawał w obronie pacyfikowanych wsi, walczył z ekspedycjami karnymi oraz atakował transporty przeciwnika.

14 VIII 1944 r. radiostacja z Warszawy i prasa powstańcza ogłosiły rozkaz gen. Tadeusza Komorowskiego ps. „Bór” wzywający wszystkie oddziały partyzanckie Armii Krajowej do przyścia z pomocą walczącej stolicy. Komendant Okręgu Łódzkiego nakazał wówczas dowódcy 1. batalionu 25. pp AK mjr. Majewskiemu wykonanie rozkazu Komendanta Głównego AK. Inne oddziały z różnych względów nie wchodziły w rachubę. W związku z wykonaniem tego rozkazu mjr Majewski pomaszzerował z batalionem w kierunku Warszawy i 20 sierpnia osiągnął kompleks lasów Przysucha. W rejon ściągnął również Korpus Kielecki AK i za zgodą komendanta Okręgu Łódź mjr Majewski podporządkował się dowódcy Korpusu Kieleckiego płk. Janowi Zientarskiemu ps. „Mieczysław” na czas wykonywania wspólnego zadania, tj. działań na rzecz pomocy walczącej Warszawie. Po rozwiązaniu Korpusu i rezygnacji z marszu batalion przeorganizowany na 25. pp AK wrócił pod rozkazy komendanta Okręgu Łódź.

Wiele działań prowadził również, w ramach Związku Walki Zbrojnej, Związek Odwetu. W Łodzi placówkę taką zorganizowali: kpt. Antoni Kalinowski „Kalina” i kpt. Mieczysław Chołackiewicz „Franek”, a od 1942 r. ich pracę kontynuował cichociemny kpt. Adam Trybus „Gaj”. Wykonano również wyroki śmierci na poszczególnych komisarzach aparatu hitlerowskiego, np.: komendancie gestapo w Tomaszowie Mazowieckim – Preussie, oraz egzekucje wielu volksdeutscheów i konfidentów. Niszczono także akta i spisy kontyngentowe.

W meldunku 1 marca 1944 podano następujące informacje o Okręgu:

- Organizacja
  - Inspektoraty 5
  - 8 Obwody 18
  - Plutony pełne 707

- Kadra
  - Oficerowie: 29 w sztabach, 245 w linii.
  - Podchorążowie: 8 w sztabach, 169 w linii.
  - Podoficerowie: 99 w sztabach, 6130 w linii
- Uzbrojenie
  - ckm. 3, amunicja 2450,
  - rkm. 9, amunicja 2110,
  - karabiny: 260, amunicja 32559,
  - pistolety: 154, amunicja: 2570,
  - karabiny ppanc. 1, amunicja 16,
  - granaty 281, zapalniki 281

W oddziałach Okręgu do 1945 r. zaprzysiężono ponad 10 tys. żołnierzy, których wspierało ponad 40 tys. cywili

19 stycznia 1945 r., w dzień wyzwolenia Łodzi spod okupacji hitlerowskiej, ostatni Komendant Główny AK gen. Leopold Okulicki „Niedźwiadek” nakazał rozwiązać struktury i zakończyć działalność. Niewielu jednak żołnierzy AK mogło wykonać rozkaz swych przełożonych. Ci, co zdecydowali się działać, walczyli już w innych warunkach. Konfrontacja z władzą komunistyczną dla tysięcy żołnierzy polskiego podziemia była tragiczna.

Po zajęciu terenów Okręgu przez Armię Czerwoną i rozwiązaniu AK nastąpiły masowe aresztowania jej żołnierzy. W rękach nowego okupanta znalazło się kilkunastu członków Komendy Okręgu i Podokręgu Piotrkowskiego. Byli to m. in.: płk Michał Stempkowski "Grzegorz", ppłk Rudolf Jan Majewski "Leśniak", ppłk Zygmunt Walter-Jahnke "Gertruda" mjr Bolesław Jabłoński "Bill", mjr Adam Trybus "Gaj", mjr Jerzy Emil Hassan "Turek II", mjr Józef Lubnicki "Wojna", mjr Józef Szczechura "Zimny", kpt. Jan Baczyński, Nolesław Janowski, Stefan Zatorski.

Na 10 lat więzienia skazano ostatniego komendanta okręgu ppłk Michała Stempowskiego „Grzegorza”, mjr B. Jabłońskiego na 8 lat, a ppłk Z. Janke skazano na karę śmierci - wyroku nie wykonano, ale oficer 8 lat spędził w celi śmierci. Najtragiczniejszy był los byłego dowódcy 25. pułku piechoty AK płk R. J. Majewskiego, którego zamordowano we Wronkach trzy lata po aresztowaniu.

[Wykład „Armia Krajowa w Łodzi”](#)

[BEZPŁATNY DODATEK DZIENNIKA ŁÓDZKIEGO 11/02/2022](#)

Zdjęcia

Pierwsze zdjęcia ilustrują odsłonięcie pomnika, pochodzą z

<https://uml.lodz.pl/aktualnosci/artykul/lodz-pamieta-o-bohaterach-pomnik-armii-krajowej-stanal-na-placu-hallera-id26697/2019/3/20/>

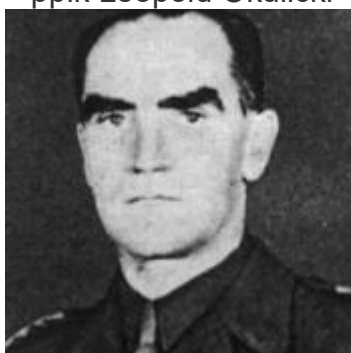

Pomnik Haliny Kłab-Szwarc

płk Leopold Okulicki

płk Stanisław Juszcakiewicz

płk Ludwik Czyżewski

płk Michał Stempkowski

mjr Rudolf Majewski

Piśmiennictwo

1. <https://www.dws-xip.com/PW/formacje/pw2060.html>
2. https://pl.wikipedia.org/wiki/Okr%C4%99g_%C5%81%C3%B3d%C5%BA_Armii_Krajowej
3. <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,27789851,halina-klab-szwarc-slynnna-oficer-wywiadu-ak-ma-w-lodzi-swoj.html>

Pytania

Pierwszym komendantem Okręgu był ...

- ppłk Leopold Okulicki
- płk Ludwik Czyżewski
- płk Michał Stempkowski

Ostatnim komendantem Okręgu był ...

- ppłk Leopold Okulicki
- płk Ludwik Czyżewski
- płk Michał Stempkowski

W 1944 roku Okręg składał się z ... Inspektoratów

- 4
- 6
- 8

1 marca 1944 roku oddziały Okręgu liczyły ... pełnych plutonów

- 607
- 707
- 807

1 marca 1944 roku w oddziałach Okręgu było ... oficerów

- 174
- 274
- 374

3. PALMIARNIA

Opisy

Piłsudskiego 61

<https://www.botaniczny.lodz.pl/palmiarnia/>

Palmiarnia Łódzka to jedna z najnowocześniejszych w Europie palmiarni i jeden z najciekawszych budynków w Łodzi. Otaczający ją Park Źródliśka (wpisany do rejestru zabytków) jest najstarszym parkiem miejskim w Łodzi, powstałym na początku XIX w. z części okolicznych lasów. Palmiarnia powstała w wyniku rozpoczętej w 1955 r. adaptacji budynku dawnej stołówki w parku Źródliśka. Udostępniona została po raz pierwszy dla zwiedzających w 1956 roku. Kolejna modernizacja i podwyższenie dachu miało miejsce w 1970 roku, została też przeszklona górna kondygnacja.

Ostatni remont odbył się w latach 1999-2003. Zapewnił nie tylko optymalne warunki dla roślin, zmienił również całkowicie komfort pobytu zwiedzających. Wytyczono alejki wyłożone kostką (jedna z nich prowadzi przez mostek), są zatoczki z ławeczkami, na których oglądający mogą odpocząć, są ciekawie zaaranżowane oczka wodne, strumień i grotta, którą zbudowano z oryginalnych tufów wulkanicznych.

Cała palmiarnia została podzielona na trzy niezależne części:

- pawilon śródziemnomorski: ponad 130-letnie palmy, cytrusy, wawrzyny, rozmaryny, laury i laurowiśnie, gardenie, mirty, araukarie czy lawendy.
- pawilon tropikalny: bromelie, liany, palmy kokosowe, pandany, figowce, filodendrony, duża kolekcja storczyków i paproci.
- pawilon pustynno-kaktusowy: kaktusy i inne sukulenty, kilkumetrowe opuncje, aloesy, pałczaki, kliwie, kalle czy sansewierie.

Każda z tych części posiada odmienne warunki klimatyczne.

W całym zbiorach palmiarni jest ok. 4,5 tys. okazów roślin należących do ponad 1100 taksonów (gatunków i odmian) z 65 rodzin botanicznych.

Kolekcja ponad 130-letnich palm obejmuje 18 gatunków (niektóre z nich osiągnęły wysokość 18 m). Wiek największych sagowców szacowany jest na około 90 lat.

W połowie września 2006 roku oddano dla zwiedzających, tuż obok palmiarni, ogródek dydaktyczny, przypominający ogród angielski. Na terenie 3,5 tys. m² można oglądać w nim m.in. sekwoje, metasekwoje, dawidę chińską (zwana drzewem chusteczkowym), kryptomerię japońską, rzadkie odmiany sosen i świerków, miłorzęby dwuklapowe, a także kolekcję wrzosów, wrzośców, rododendronów i azalii.

Zdjęcia

Palma

Sanchezia szlachetna

Liwistona chińska

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Palmiarnia_%C5%81%C3%B3dzka
2. <https://voyaga.pl/palmiarnia-w-lodzi/>

Pytania

Palmiarnia została udostępniona po raz pierwszy dla zwiedzających w ... roku:

Odpowiedzi:

- 1956
- 1966
- 1976

W palmiarni zgromadzono ok. ... tys. okazów należących do ponad 1100 czyli gatunków i odmian z 65 rodzin:

- 2,5
- 3,5
- 4,5

Cała palmiarnia została podzielona na ... niezależne części (m.in. pawilon śródziemnomorski). .
każda z tych części posiada odmienne warunki klimatyczne:

- 2
- 3
- 4

4. GRÓB GRZEGORZA PALKI

Opisy

Cmentarz Komunalny Doły
Kwatera XXVIII, rząd 16, grób 16

Grzegorz Palka (ur. 8 maja 1950 w Łodzi, zm. 12 lipca 1996 w Złotnikach) – polski samorządowiec, działacz opozycji w okresie PRL, prezydent Łodzi (1990–1994) i przewodniczący rady miejskiej w Łodzi (1994–1996).

Ukończył studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Łódzkiej. Był pracownikiem naukowym tej uczelni w Instytucie Barwników (do 1983) i Instytucie Włókien Chemicznych (od 1985).

W 1980 r. wstąpił do „Solidarności”. Jego mieszkanie przy ul. Nawrot 43 w Łodzi stało się pierwszą siedzibą Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego „Solidarności” Ziemi Łódzkiej. Palka był wiceprzewodniczącym Prezydium MKZ, a także przewodniczącym Komisji Zakładowej Politechniki Łódzkiej.

13 grudnia 1981 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Strzebielinku, a następnie w Warszawie-Białołęce. 22 grudnia 1982 r. został aresztowany i był przetrzymywany w Areszcie Śledczym Warszawa-Mokotów. Miał go objąć pokazowy proces razem z dziesięcioma innymi osobami z KSS „KOR” i kierowniczych kręgów „Solidarności”, tzw. „jedenastki”: : Andrzej Gwiazda, Seweryn Jaworski, Marian Jurczyk, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Karol Modzelewski, Zbigniew Romaszewski, Andrzej Rozpłochowski, Jan Rulewski i Henryk Wujec. Został zwolniony w lipcu 1984 r. na mocy amnestii.

W 1983 r. został zwolniony z Politechniki Łódzkiej.

W 1989 znalazł się wśród założycieli Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego, pełnił funkcję prezesa zarządu regionalnego tego ugrupowania. Współtworzył także Łódzkie Porozumienie Obywatelskie. W 1990 został wiceprezydentem Łodzi. W tym samym roku objął urząd prezydenta tego miasta, był pierwszym prezydentem Łodzi po zmianach ustrojowych. Urząd ten zajmował do 1994, później stanął na czele Rady Miejskiej w Łodzi.

Zginął 12 lipca 1996 w wypadku samochodowym w Złotnikach koło Poddębic; w wypadku tym poniósł śmierć również jego syn Dominik. Grzegorz Palka jechał na urlop po dwudniowej sesji Rady, w czasie której złożył rezygnację z pełnienia funkcji przewodniczącego Rady wraz z trzema członkami zarządu.

W 2007 część ulicy Strykowskiej w Łodzi (ok. 1,5 km od ronda Solidarności do ulicy Wojska Polskiego) przemianowano na aleję Grzegorza Palki.

Odnaczenia:

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski: 11 listopada 1990 - prezydent RP na uchodźstwie Ryszarda Kaczorowski
- Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski: 2006 - prezydent RP Lech Kaczyński
- Krzyż Wolności i Solidarności: 2017 - prezydent RP Andrzej Duda

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Rocznica śmierci prezydenta Grzegorza Palki

<https://old.radiolodz.pl/posts/26666-rocznica-smierci-prezydenta-grzegorza-palki-zdjecia>

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Wspomnienia o Grzegorzu Palce

<https://old.radiolodz.pl/posts/26666-rocznica-smierci-prezydenta-grzegorza-palki-zdjecia>

Zdjęcia

Tablica poświęcona Grzegorzowi Palce
ul. Piotrkowska 260

Kamień symbolizujący początek alei Grzegorza Pałki

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Grzegorz_Palka_memorial_stone,_%C5%81%C3%B3d%C5%BA_Wojska_Polskiego_%26_Palki_corner.jpg

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Grzegorz_Palka
2. <https://dzieje.pl/postacie/grzegorz-palka>
3. <https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/88157,Kryptonim-Jodla-czyli-internowania.html>
4. <https://ciekawostkihistoryczne.pl/2018/01/04/to-był-jeden-z-najgłosniejszych-procesow-politycznych-prl-u-co-powinienes-o-nim-wiedziec/>

Pytania

Grzegorz Palka był z wykształcenia

- inżynierem
- prawnikiem
- ekonomistą

Grzegorz Palka po aresztowaniu 22 grudnia 1982 r. został zwolniony w ... na mocy amnestii (sprawa uwolnienia „jedenastki”)

- lipcu 1983 r.
- grudniu 1983
- lipcu 1984 r.

Grzegorz Palka został prezydentem Łodzi w ... roku

- 1990
- 1991
- 1992

5. ŁAWECZKA JULIANA TUWIMA

Opisy

Położenie: ul. Piotrkowska 104, przed Pałacem Juliusza Heinzla

Rzeźba została odsłonięta 10 kwietnia 1999 roku przy ulicy Piotrkowskiej 104 przed Pałacem Juliusza Heinzla w Łodzi.

Autorem ławeczki jest Wojciech Gryniewicz.

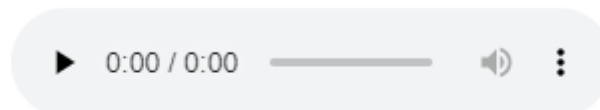
Rzeźba jest częścią tzw. [Galerii Wielkich Łodzian](#) – grupy plenerowych pomników w brązie, ustawianych na chodnikach Piotrkowskiej od 1999 roku

Nos rzeźby jest wytarty z powodu miejskiej legendy mówiącej, że potarcie nosa Juliana Tuwima przynosi szczęście.

Julian Tuwim (ur. 13 września 1894 w Łodzi, zm. 27 grudnia 1953 w Zakopanem) – polski poeta żydowskiego pochodzenia, pisarz, autor wodewili, skeczy, librett operetkowych i tekstów piosenek; jeden z najpopularniejszych poetów dwudziestolecia międzywojennego. Współzałożyciel kabaretu literackiego „Pod Picadorem” i grupy poetyckiej „Skamander”. Bliski współpracownik tygodnika „Wiadomości Literackie”.

Tłumacz poezji rosyjskiej, francuskiej, niemieckiej oraz łacińskiej.

Był autorem popularnych wierszy dla dzieci, m.in. Lokomotywa, Ptasie radio, Pan Hilary, Słoń Trąbalski, Bambo.

Lokomotywa czyta Piotr Fronczewski
<https://www.youtube.com/watch?v=sp-hXpPD4BU>

Podpisywał się ponad czterdziestoma pseudonimami.

W czasie wojny polsko-bolszewickiej pracował w Biurze Prasowym naczelnego wodza Józefa Piłsudskiego.

W 1939 wyemigrował do Francji, a następnie do Rio de Janeiro. W 1942 wyjechał do Nowego Jorku, gdzie mieszkał do powrotu do Polski w 1946 roku.

Wiele piosenek powstało na podstawie utworów Juliana Tuwima, bądź specjalnie pod tym kątem zostało napisanych, m.in.:

- Co nam zostało z tych lat?
- Ja śpiewam piosenki
- Miłość ci wszystko wybaczy

Co nam zostało z tych lat Mieczysław Fogg
https://www.youtube.com/watch?v=_qX59eHHsJK

Ja śpiewam piosenki Hanka Ordonówna
<https://www.youtube.com/watch?v=6mu-DT-Sfek>

Miłość ci wszystko wybaczy Jadwiga Barańska
<https://www.youtube.com/watch?v=IJx6uMiUuVs>

Zdjęcia

Julian Tuwim (trzeci z lewej w drugim rzędzie) w Nowym Jorku podczas obchodów pierwszej rocznicy powstania w getcie warszawskim, 1944

Grób Juliana Tuwima i jego żony Stefanii na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie (kwatera A24-tuje-14/15).

Piśmiennictwo

- 1 https://pl.wikipedia.org/wiki/Julian_Tuwim
- 2 https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%81aweczka_Tuwima

Pytania

Julian Tuwim to ...

- Poeta;
- pianista
- pisarz

Rzeźba Juliana Tuwima została odsłonięta ... 10 kwietnia ... roku

- 1994
- 1999
- 2004

Julian Tuwim podpisywał się ponad ... pseudonimami

- 20
- 30
- 40

6. TABLICA NA PLACU PIASTOWSKIM

Opisy

Tablica upamiętniająca ofiary egzekucji na Placu Piastowskim w Łodzi
Ustawiona na placu od strony ulicy Rybnej.

<https://sztetl.org.pl/pl/media/11934-tablica-upamietniajaca-ofiary-egzekucji-na-placu-piastowskim-w-lodzi?ref=art&nid=48211>

Plac przed wojną nosił nazwę Bazarowy lub Bazarny, w swojej historii pełnił różne funkcje: od targowiska w czasach prosperity łódzkiego handlu, poprzez miejsce egzekucji podczas wojny, aż po funkcje rekreacyjnego skweru.

Plac jest włączony do szlaku turystycznego po [Litzmannstadt Getto](#).

W latach okupacji hitlerowskiej plac znalazł się na terenie getta żydowskiego, a znajdujące się na nim hale targowe stały się świadkiem publicznych egzekucji. W pobliżu placu przy ul. Krawieckiej 3 znajduje się budynek dawnego Domu Kultury w którym znajdowało się również kino. W roku 1943 w budynku utworzono resort kółder i koców. Było to również miejsce przemówień Przełożonego Starszeństwa Żydów w Łodzi - Chaima Mordechaja Rumkowskiego. Na placu ku przestrodze innych mieszkańców getta były wykonywane publiczne egzekucje prawie do końca funkcjonowania Litzmannstadt Ghetto.

- W pierwszej egzekucji 21 lutego 1942 roku powieszono Maksa Hertza, drukarza z Kolonii. Przywieziony do getta z żoną i 9-letnią córeczką. Udało mu się wymknąć z getta, ale został aresztowany na dworcu, gdy podczas płacenia za bilet z kieszeni wypadła mu łała z gwiazdą Dawida prosto w oko kasjera. Został przekazany do Centralnego Więzienia dla Żydów. Na plac przyprawdzono w charakterze widzów około 8 tys. niemieckich Żydów, którzy zostali ustawieni szpalerami dookoła placu. W samym środku placu ustawiona została szubienica. Punktualnie o g. 10.30 skazańca wyprowadzono z gmachu przy ul. Rybnej 8. Do ostatniej chwili zachowywał zupełny spokój. W momencie gdy ciało zawisło na stryczku, wielu mężczyzn zebranych na placu kaźni zaczęło odmawiać modlitwę za dusze zmarłych (kadysz). Przedstawiciele władz po dokonaniu zdjęć natychmiast po egzekucji powrócili do swych aut, opuszczając getto.

- 22 lipca 1942 roku odbyła się kolejna egzekucja. Stracono dwóch mężczyzn: 16-letniego Grynbauma z Pabianic i 45-letniego Markowskiego, którzy uciekli z obozu pracy pod Poznaniem. zaledwie 16 lat.
- 7 września 1942 roku powieszono na placu 17 Żydów deportowanych z Pabianic.

Ziemię, na której znajduje się plac targowy, zakupił 1897 roku baron Giuseppe Wincenty Paweł Tanfani (1858 – 1935). Projekt zabudowań wokół placu wykonał wzięty łódzki architekt, Dawid Lande. Hale targowe wybudowano w 1902 roku. Cztery parterowe, podłużne budynki tworzyły kształt trapezu z niezadaszonym dziedzińcem wewnątrz. Narożniki hal ozdobione były kopułami. Budynek posiadał instalację bieżącej wody z własnego ujęcia. W obiekcie znajdowało się 145 sklepów, w tym także kwartał rybny, od którego nazwę wzięła pobliska ulica Rybna. W zachodniej części placu zachowano targ koński, teren pod niego został wybrukowany oraz wyposażony m.in. w poidła dla koni oraz publiczny szalet. Do czasów okupacji niemieckiej plac nazywał się Bazarowy (lub Bazarny). Stąd nazwa ulicy okalającej dzisiejszy Plac Piastowski – ulicy Bazarowej. Dziedziniec hal targowych oświetlały wyjątkowe, pięknie zdobione żeliwne latarnie, z których zachowała się jedna.

Po wojnie częściowo spalony budynek hal targowych rozebrano w 1947 roku, nadal funkcjonowało jednak targowisko. Przez kilka powojennych lat plac nosił nazwę Tanfaniego, na cześć fundatora okazałych hal. W 1956 roku targowisko zlikwidowano, na jego miejscu urządzono skwer. Nazwa placu została zmieniona na Piastowski. Przy okazji obchodów 100. rocznicy włączenia Bałut do Łodzi (24 kwietnia 2015 roku) ocalała zabytkowa latarnia została odrestaurowana i znów, po 75 latach przerwy, zaświeciła na placu Piastowskim. Latarnia ma bardzo ciekawe ornamenty, odlany z żeliwa ozdobny cokół, zwieńczenie w formie pastorału. Zachowały się też oryginalne elementy mechanizmu służącego do wciągania na szczyt klosza z palącą się naftową lampą.

Zdjęcia

Zamieszczone zdjęcia pochodzą z:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.732316613593629.1073741928.108509279307702&type=3>, za wyjątkiem podanych z innym źródłem

Giuseppe Tanfani

Hale targowe Tanfaniego

Wejście na bazar Tanfaniego

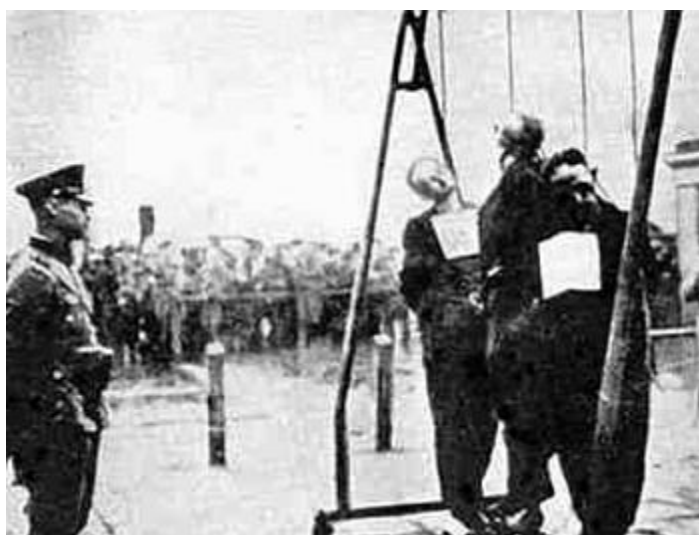

Hale targowe Tanfaniego

Handel w getcie na Placu Bazatowym

<http://baedekerlodz.blogspot.com/2015/02/litzmannstadt-getto-luty-1942-i-plac.html>

Egzekucja 7 września 1942 roku. powieszono na placu 17 Żydów deportowanych z Pabianic

<http://baedekerlodz.blogspot.com/2015/02/litzmannstadt-getto-luty-1942-i-plac.html>

Częściowo spalone hale Tanfaniego

Plac Piastowski, stan aktualny

Plac Piastowski, stan aktualny

Odnowiona zabytkowa latarnia

Tablica na odnowionej latarni

Piśmiennictwo

1. http://www.lodzgetto.pl/plac_bazarowy.html,33
2. <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.732316613593629.1073741928.108509279307702&type=3>
3. [http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/43042,lodz-dawny-dom-kultury-\(teren-dawnego-litzmannstadt-getto\).html](http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/43042,lodz-dawny-dom-kultury-(teren-dawnego-litzmannstadt-getto).html)

Pytania

W pierwszej egzekucji 21 lutego 1942 roku powieszono:

- Maksa Hertza, drukarza z Kolonii
- 16-letniego Grynbauma z Pabianic i 45-letniego Markowskiego
- 17 Żydów deportowanych z Pabianic

W drugiej egzekucji 22 lipca 1942 roku powieszono:

- Maksa Hertza, drukarza z Kolonii
- 16-letniego Grynbauma z Pabianic i 45-letniego Markowskiego
- 17 Żydów deportowanych z Pabianic

W trzeciej egzekucji 7 września 1942 roku powieszono:

- Maksa Hertza, drukarza z Kolonii
- 16-letniego Grynbauma z Pabianic i 45-letniego Markowskiego
- 17 Żydów deportowanych z Pabianic

7. POMNIK KU CZCI HARCEREK I HARCERZY POLEGŁYCH PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

Opisy

Cmentarz Stary

<http://www.miejscapamiecinarodowej.pl/index.php/lodzkie/1717-lodz-pomnik-ku-czci-harcerzy-choragwi-lodzkiej-z-h-p>

Przed wybuchem wojny harcerzy przeszli przeszkolenie w obronie przeciwgazowej i rozpoznawaniu lotniczych zagrożeń.

W ramach Pogotowia Harcerzy rozpoczęła się służba przy kopaniu rowów przeciwlotniczych. Patrole pełniły służbę przy wszystkich studniach wyznaczonych przez kierownictwo OPL, w obawie przed zatruciem wody przez niemieckich szpiegów. Wieczne i nocne patrole kontrolowały zaciemnienie okien.

Dh. Wanda Kasprzykowska z narażeniem życia wynosi i ratuje od zagłady sztandar drużyny z budynku 72 SP i przez pewien czas ukrywa go.

Około dwudziestu harcerzy i instruktorów z Bałut - Kręgu Starszoharcerskiego „Bałuciarzy” we wrześniu 1939 r. wzięło udział w obronie Warszawy, po wcieleniu do I-szej kompanii ochotniczej, dowodzonej przez porucznika rezerwy Jana Pietrzyka. Kompania wchodziła w skład 4 batalionu 360 Ochotniczego Pułku Obrońców Warszawy.

6 września 27 Drużyna ZHP i XIII Drużyna ZHP po wysłuchaniu przez radio wezwania o pomoc dla walczącej Warszawy wyruszyły na pomoc Warszawie w pełnym umundurowaniu harcerskim. Po drodze oraz już w bombardowanej Warszawie harcerze opatrywali rannych.

Część harcerzy pozostała w walczącej Warszawie, część tam poległa, pozostali wrócili do Łodzi. W armii „Prusy” walczył druha Zdzisław Fangrat.

W obronie stolicy zginął m.in. kpt. Józef Skiba kierownik 72 SP, wielki przyjaciel harcerstwa.

Po powrocie z działań wojennych 1939 roku łódzcy harcerze grupowali się m.in. wokół podharcymistrza Józefa Pawliczaka - komendanta Starszoharcerskiego Kręgu „Bałuciarzy”.

Komenda Szarych Szeregów w Łodzi zebrała grupę harcerzy gotowych podjąć działalność konspiracyjną. Byli to m. innymi Zdzisław Fangrat, Zygmunt Kossakowski, Marian Dałek, Aleksander Szczepaniak, Tadeusz Drożdziel, Antoni Grzywacz, Stanisław Sobierajski. Łącznikiem z Główną Komendą Harcerzy Szarych Szeregów był Zygmunt Perliński, który został złapany podczas przekraczania granicy GG i osadzony w Radogoszczy, gdzie zginął.

Marian Dałek wciągnął do grupy cywila - Cyrulińskiego, który złapany przez oprawców, zmaltretowany wydawał w ich ręce całą siatkę. Wielu aresztowano.

Aleksander Szczepaniak ukrywał się przez 3 lata w lesie Łagiewnickim.

Druhowie Fangrat, Sobierajski, Cichecki, Grzywacz i Kierkowski zdołali uciec do Generalnej Guberni. Druha Netzel przewodził w warszawskim wywiadzie AK.

Harcerstwo łódzkie działało z łódzkim ZWZ-AK. Harcerki i harcerze rozpoczęli swą działalność samorzutnie niemal od początku okupacji miasta. Organizowali pomoc dla ukrywających się

żołnierzy polskich, działaczy politycznych i społecznych oraz innych osób dotkniętych prześladowaniami okupanta. Pomagano polskim jeńcom wojennym znajdującym się w przejściowych obozach jenieckich bądź w szpitalach. Starano się także zabezpieczyć harcerski sprzęt obozowy, polskie książki i inne przedmioty, które mogły ulec zniszczeniu przez okupanta. Z dniem 2 XI 1939 w myśl instrukcji Głównej Kwatery Szarych Szeregów (konspiracyjny kryptonim ZHP) w Warszawie, rozwiązana została przedwojenna Komenda Chorągwi Łódzkiej Harcerzy i powołana nowa w składzie:

- Józef Pawliczak – komendant,
- [Mieczysław Łętowski](#) – zastępca komendanta,
- Dominik Patora ps. Andrzej – II zastępca komendanta.

Harcerze wykonywali zadania zlecane im przez odpowiednie komórki SZP, a następnie ZWZ i AK. Działalnością harcerzy dla potrzeb ZWZ–AK kierował Mieczysław Łętowski, utrzymujący bezpośrednie kontakty z szefem sztabu łódzkiego okręgu. Natomiast pracę ideowo-wychowawczą harcerstwo prowadziło samodzielnie, za którą odpowiadał Dominik Patora. Józef Pawliczak w połowie 1940 roku został aresztowany, był przesłuchiwany i pobity przez Gestapo, po wypuszczeniu uciekł do Generalnej Guberni. Mieczysław Łętowski przeszedł do pracy w sztabie łódzkiego okręgu ZWZ. Odtąd do końca okupacji komendantem Chorągwi Łódzkiej był Dominik Patora.

Chorągiew Łódzka Harcerzy posiadała podczas okupacji kryptonim „Kominy”. Zasięgiem działania obejmowała początkowo całe województwo łódzkie. Później, ze względu na rosnące trudności w utrzymywaniu kontaktu z hufcami na terenie Generalnego Gubernatorstwa, ograniczyła swą działalność do terenów województwa włączonych do Rzeszy. W 1943 z polskich ziem wcielonych do Rzeszy utworzono odrębną jednostkę organizacyjną „Szarych Szeregów”. Jej działalnością kierował wizytator Głównej Kwatery.

W grudniu 1939 wyłoniono kierownictwo konspiracyjnej organizacji Harcerek Chorągwi Łódzkiej. Komendantką została [Władysława Keniżanka–Olbromska](#). Nawiązała kontakt z Komendą Organizacji Harcerek w Warszawie i w myśl otrzymanych wytycznych zaczęła organizować pracę w Łodzi. W marcu 1942 Władysława Keniżanka–Olbromska zagrożona aresztowaniem opuściła Łódź, a jej funkcję przejęła Irena Chwiałkowska-Gembalska, do chwili aresztowania w 1944. W końcu grudnia 1939 r. komendantka Chorągwi Łódzkiej zgłosiła dowódcy okręgu łódzkiego SZP gotowość współpracy. Odtąd łódzkie harcerki wykonywały zadania zlecane im przez kierownictwo łódzkiego okręgu ZWZ–AK.

Zarówno łódzka Organizacja Harcerek, jak i Szare Szeregi organizacyjnie w całości wchodziły w skład ZWZ–AK. Organizacja Harcerek stała się trzonem utworzonej w 1943 r. Wojskowej Służby Kobiet AK. Komendy łódzkie Szarych Szeregów i Organizacji Harcerek, ze względu na trudne warunki działalności konspiracyjnej, nie angażowały w zasadzie do niej młodzieży poniżej 16 roku życia. Niektórzy instruktorzy przyjmowali do organizacji jedynie osoby w wieku ponad 18 lat, stąd liczba harcerzy pracujących w podziemiu nie była zbyt duża i wahała się w granicach 200-400 osób. Z pewnością nie jest to pełna liczba, gdyż kilku instruktorów działało w mieście bez powiązania z chorągwią. Natomiast zupełnie brak jest danych o liczbie harcerek pracujących w konspiracji.

Harcerze i harcerki zaangażowani byli w służbie wywiadowczej i kurierskiej, prowadzili nasłuchy radiowe, organizowali punkty kontaktowe, brali udział w kolportażu prasy i w Akcji „N”.

Jedną z ważniejszych form ich konspiracyjnej działalności była również pomoc udzielana ludności okupowanego miasta. Szczególną opieką otaczano rodziny więźniów. Przekazywano im pieniądze, żywność i lekarstwa. Więźniom dostarczano paczki żywnościowe. Paczki z żywnością i odzieżą wysyłano także jeńcom polskim przebywającym w obozach oraz sporadycznie osobom wywiezionym na przymusowe roboty. Starano się pomagać ludności żydowskiej przez dostarczanie do getta żywności i leków, a przed utworzeniem getta przez ułatwianie Żydom wyjazdów z miasta. W październiku 1944 r. udzielono pomocy, w postaci żywności i lekarstw, powstańcom warszawskim transportowanym przez Łódź do obozów jenieckich.

Harcerze prowadzili w Łodzi akcje tzw. małego sabotażu oraz w ograniczonym zakresie sabotażu

gospodarczego. W ramach małego sabotażu, który w Łodzi można było rozwinąć jedynie na niewielką skalę, niszczone napisy niemieckie, rozklejano w mieście ulotki o treści patriotycznej, zrywano plakaty i rozporządzenia okupanta oraz tablice i komunikaty o działalności na frontach niemieckich, na drogach rozrzucono tzw. kolczatki do niszczenia opon pojazdów, na początku okupacji przystrajano w barwy narodowe groby polskich żołnierzy na cmentarzach. Brali także udział w kolportażu "Biuletynu Kujawskiego", w nasłuchu radiowym i konspiracyjnych kursach samochodowych.

Harcerze łódzcy szeroko włączyli się także do akcji tajnego nauczania. Sami niejednokrotnie ucząc się, organizowali dla młodszych dzieci zajęcia świetlicowe, wykonywali pomoce szkolne oraz nauczali w zakresie szkoły podstawowej. Rozprowadzali wśród uczestników tajnego nauczania podręczniki szkolne. Prowadzili działalność kulturalno-oświatową wśród młodzieży niezorganizowanej, by choć w części chronić ją przed destrukcyjnym wpływem polityki okupanta. Starano się rozbudzać u nich zainteresowania kulturalne, propagując czytelnictwo i organizując spotkania towarzyskie połączone z czytaniem książek, recytacją poezji i dyskusją. Urządzano także zabawy, gry i zajęcia sportowe.

Kilku harcerzy działało w oddziałach partyzanckich.

W czasie działań wojennych w 1943 r. ginie śmiercią lotnika druh Piotr Głydziak, samolot transportowy którym leciał z Kanady do Wielkiej Brytanii zaginął podczas przelotu przez Atlantyk. Działalność Organizacji Harcerek i Szarych Szeregów w Łodzi prowadzona była z zachowaniem daleko idącej ostrożności, a jej formy dostosowane były do możliwości młodych ludzi, aby w warunkach ostrego terroru jak najmniej narażać ich na niebezpieczeństwo.

Pomimo tego szereg harcerzy zginęło z rąk okupanta w obozach koncentracyjnych i egzekucjach. Przykładowo w lutym i marcu 1940 r. w lesie Okręglak rozstrzelani zostali prawdopodobnie harcerze i harcerki z 16. i 17. ŁDH oraz członkowie podziemnej organizacji Legion „Wyzwolenie”. Jednak obie organizacje harcerskie przetrwały i działały przez cały okres okupacji.

Zdjęcia

Pierwsze trzy zdjęcia pochodzą z <https://xdoc.mx/preview/7-ki-bauciarzy-stalowa-trzynastka-odzka-5f8d11a0c7529>

Krąg Starszoharcerski „Bałuciarzy” im. Stefana Żeromskiego 1937 r.
Stoi piąty od prawej podharcemistrz Józef Pawliczak – kierownik Kręgu

Harc mistrz Adolf Netzel

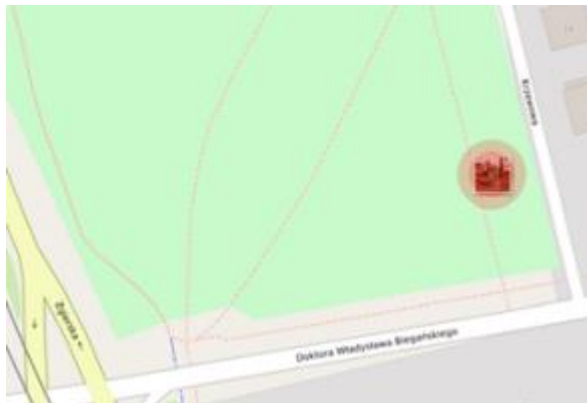

Józef Pawliczak (bez rogatywki)

Drugi od prawej podharc mistrz Aleksander Szczepaniak - drużynowy Stalowej Trzynastki
Zgierz 1938

<http://www.stalowa.pl/serwer/Members/C/R.pdf>

Park im. Adama Mickiewicza - Park

Julianowski <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/47754,lo dz-obelisk-upamietniajacy-poległych-i-zamordowanych-harcerzy.html>

Tablica upamiętniająca łódzkich harcerzy zamordowanych w latach 1939 - 1945
<https://archeologia.uni.lodz.pl/projekty/na-tropie-zbrodni-hitlerowskich/>

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Chor%C4%85giew_%C5%81%C3%B3dzka_ZHP
2. <http://www.stalowa.pl/serwer/Members/C/R.pdf>
3. <http://www.stalowa.pl/serwer/historiad2.htm>
4. https://pl.wikipedia.org/wiki/Mieczys%C5%82aw_%C5%81%C4%99towski
5. https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82awa_Keni%C5%BCanka%E2%80%9330Ibromska
6. <https://listakrzystka.pl/glydziak-piotr/>
7. Olgierd Ławrynowicz: Niemieckie zbrodnie nazistowskie w lasach podłódzkich. Weryfikacje archeologiczne miejsc pamięci
8. <http://www.stalowa.pl/XIII/index.php/druzyna/historia-druzyny/34-4-historia-druzyny-wojna-obronna-1939>
9. <https://docplayer.pl/19243472-Xxxvi-wykaz-wazniejszych-wydarzen-z-zycia-druzyny.html>
10. <https://docplayer.pl/16395958-lx-rodowod-x-pluton.html>

Pytania

Pierwszym komendantem Chorągwi był ...

- Józef Pawliczak
- Mieczysław Łętowski
- Dominik Patora

Ostatnim komendantem Chorągwi był ...

- Józef Pawliczak
- Mieczysław Łętowski
- Dominik Patora

W obronie Warszawy we wrześniu 1939 roku wzięło udział około ... harcerzy i instruktorów z Bałut - Kręgu Starszoharcerskiego "Bałuciarzy"

- 15
- 20
- 25

Komendantką Chorągwi Łódzkiej Harcerek do marca ... była Władysława Keniżanka-Olbromska

- 1942
- 1943
- 1944

Liczba harcerzy działających w podziemiu wahała się w granicach ... osób

- 50-100
- 100-200
- 200-400

8. BAZYLIKA ARCHIKATEDRALNA ŚW. STANISŁAWA KOSTKI

Opisy

u. Piotrkowska 265

Bazylika to rzymskokatolicki kościół parafialny wybudowany w latach 1901–1912.

W skład komitet budowy, powołanego w 1895 roku, weszli najwięksi łódzcy fabrykanci: Juliusz Teodor Heinzel, Edward Herbst, Juliusz Kunitzer, Józef Richter i Adolf Hoffrichter.

10 grudnia 1920 kościół św. Stanisława Kostki został podniesiony przez papieża Benedykta XV do rangi katedry a 15 października 1922 katedra została konsekrowana przez biskupa Wincentego Tymienieckiego.

W latach 1935–1936: wybudowano kryptę w podziemiach katedry, gdzie spoczywają szczątki biskupów łódzkich.

9 listopada 1941 kościół został ograbiony przez Gestapo z wszelkich kosztowności i szat liturgicznych oraz zamieniony na składy wojskowe, w jej krypcie urządzono hodowlę pieczarek.

Archikatedra jest najwyższym budynkiem Łodzi i jednym z najwyższych kościołów w Polsce, ma 104,5 metrów wysokości.

Pięknym elementem wyposażenia są witraże – najstarsze znajdują się najwyżej, w nawie głównej można odnaleźć witraże w stylu art deco, a w nawach bocznych umieszczone są witraże współczesne zaprojektowane przez Halinę Bożyk.

W 1977 roku w kościele zamontowano 58 głosowe organy na głównym chórze z tyłu świątyni i 10-głosowe na chórze bocznym przy prezbiterium, odbywają się koncerty muzyki organowej.

W 1992 roku papież Jan Paweł II utworzył archidiecezję łódzką i świątynia zyskała miano archikatedry.

W kościele znajduje się podziemna multimedialna sala, w której ulokowane zostało Centrum Ku Wielokulturowości.

Na dzwonnicy archikatedry wiszą 4 dzwony, największy jest "Zygmunt" zwany także "Sercem Łodzi" - odlano go na nowo w 2011 roku i zawieszono w miejscu zniszczonego przez Niemców.

Zdjęcia

Wnętrze archikatedry

Ołtarz główny

Ołtarz boczny

Organy

Witraż

Dzwon "Serce Łodzi"

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Bazylika_archikatedralna_%C5%9Bw._Stanis%C5%82awa_Ko%C5%9Bki_w_%C5%81odzi
2. <https://lodz.travel/co-zobaczyc/wielokulturowa-lodz/archikatedra-lodzka/>
3. <http://www.visitlodzkie.pl/pl/poi/2464>

Pytania

Archikatedra łódzka jest najwyższym budynkiem Łodzi i jednym z najwyższych kościołów w Polsce, ma ... metrów wysokości

- 84,5
- 94,5
- 104,5

W kościele zamontowane są ...-głosowe organy

- 38
- 48
- 58

Na dzwonnicy wiszą .. dzwony

- 2
- 3
- 4

9. POMNIK BOHATERÓW SERIALU „ZACZAROWANY OŁÓWEK”

Opisy

Pomnik bohaterów Zaczarowanego ołówka
Przed budynkiem pomnikiem Łódzkiego Domu Kultury
Ustawiony 25 września 2011 roku jako czwarty w projekcie "Łódź Bajkowa"

Zaczarowany ołówek to tytuł animowanego serialu rysunkowego dla dzieci zrealizowanego w Studio Małych Form Filmowych Se-ma-for w latach 1964-1977, o przygodach chłopca o imieniu Piotrek i pieska zwanego Pimpka, którym w rozwiązywaniu najróżniejszych problemów pomaga zaczarowany ołówek. Wszystko, co nim narysują, materializuje się.

Obok postaci Piotrka i jego psa Pimpka, ważną rolę w bajce odgrywa także krasnoludek, który zaopatruje chłopca w kolejne egzemplarze zaczarowanego ołówka.

Od 27. odcinka serial posiada ciągłość fabularną, a treścią tej części jest wyprawa bohaterów na pomoc małemu rozbitkowi. Seria nie zawiera dialogów.

W roku 1991 z materiałów z odcinków 27-39 zmontowano pełnometrażowy film *Podróż z zaczarowanym ołówkiem* do wyświetlania w kinach.

Serial emitowany na kanałach: TVP1, MiniMini, Minimax, Telewizja Polonia, Puls 2, Telewizja Kino Polska.

Poniżej lista odcinków serialu *Zaczarowany ołówek* zrealizowanego w Se-ma-forze:

1. Na podwórzu – (K. Baraniecki) rok prod. 1964,
2. Pogoń – (A. Piliczewski) rok prod. 1964,
3. Alarm w zoo – (A. Kotowska) rok prod. 1964,
4. Opiekun ptaków – (Z. Czernelecki) rok prod. 1964,
5. Powódź – (J. Skrobiński) rok prod. 1965,
6. Zbłąkani w lesie – (A. Piliczewski) rok prod. 1965,
7. Katastrofa w górach – (Z. Czernelecki) rok prod. 1965,
8. Wilk morski – (Z. Czernelecki) rok prod. 1965,
9. Chodzi lis koło drogi – (A. Kotowska) rok prod. 1965,
10. W starej szopie – (A. Piliczewski) rok prod. 1965,
11. W cieniu sosny – (Z. Czernelecki) rok prod. 1966,
12. Kajtek – (A. Piliczewski) rok prod. 1966,
13. Worek prezentów – (A. Kotowska) rok prod. 1966,
14. Czerwony kur – (Z. Czernelecki) rok prod. 1969,

15. Podwodny skarb – (Z. Czernelecki) rok prod. 1969,
16. Szalony pociąg – (A. Piliczewski) rok prod. 1969,
17. Srocza złodziejka – (L. Kronic) rok prod. 1969,
18. Wakacje z duchem – (A. Kotowska) rok prod. 1969,
19. Błękitno-czerwoni – (Z. Czernelecki) rok prod. 1969,
20. Jak poskromić lwy – (A. Kotowska) rok prod. 1970,
21. Na skraju przepaści – (L. Kronic) rok prod. 1970,
22. Latawiec Kajtka – (Z. Czernelecki) rok prod. 1970,
23. Orzeszki na zimę – (A. Piliczewski) rok prod. 1970,
24. Śpioch w jaskini – (L. Kronic) rok prod. 1970,
25. Krążek do bramki – (A. Piliczewski) rok prod. 1971,
26. Mały kowboj – (L. Kronic) rok prod. 1971,
27. Tajemnicza butelka – (Z. Czernelecki) rok prod. 1974,
28. Łajba tonie – (Z. Czernelecki) rok prod. 1974,
29. Cała naprzód – (Z. Czernelecki) rok prod. 1974,
30. Macki ośmiornicy – (L. Kronic) rok prod. 1974,
31. U celu podróży – (A. Piliczewski) rok prod. 1975,
32. Małpie figle – (A. Kotowska) rok prod. 1975,
33. Safari z kamerą – (L. Kronic) rok prod. 1975,
34. Dwa do zera – (R. Szymczak) rok prod. 1975,
35. Niespodziewana wizyta – (Z. Czernelecki) rok prod. 1975,
36. W starym młynie – (Z. Czernelecki) rok prod. 1976,
37. Pojedynek w buszu – (I. Czesny) rok prod. 1976,
38. Marynarski chrzest – (A. Piliczewski) rok prod. 1976,
39. W okowach lodu – (L. Kronic) rok prod. 1977

Każdy z odcinków trwa od 7 do 10 minut.

Pomnik bohaterów Zaczarowanego ołówka powstał w ramach projektu *Łódź Bajkowa*. W latach 2009–2018 postawiono dziesięć rzeźb odlanych z brązu:

- Pomnik Misia Uszatka
- Pomnik małego pingwina Pik-Poka
- Pomnik kota Filemona i Bonifacego
- Pomnik bohaterów filmu Zaczarowany ołówek
- Pomnik Plastusia
- Pomnik trzech misiów
- Pomnik wróbla Ćwirka
- Pomnik Maurycego i Hawranka
- Pomnik Ferdynanda Wspaniałego
- Pomnik Misia Colargola

[Przewodnik po ustawionych pomnikach](#)

W ramach projektu *Łódź Bajkowa* wyemitowano także lokalną monetę „Łódka” z podobiznami wybranych bajkowych postaci.

Zdjęcia

Zdjęcia ilustrują osłonięcie pomnika, pochodzą z: <https://dzienniklodzki.pl/bajkowa-lodz-zaczarowany-olowek-stanal-na-traugutta-zdjecia/ar/454468>

Trzy pierwsze odcinki

Wiele odcinków można obejrzeć w serwisie internetowym [YouTube](https://www.youtube.com/).

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Zaczarowany_o%C5%82%C3%B3wek
2. https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%81%C3%B3d%C5%BA_Bajkowa
<https://dzienniklodzki.pl/bajkowa-lodz-zaczarowany-olowek-stanal-na-traugutta-zdjecia/ar/454468>

Pytania

Wszystko, co się narysuje zaczarowanym ołówkiem materializuje się ...

- natychmiast i często okazują się pomocne w czasie niezliczonych wędrówek
- następnego dnia
- nie zawsze lub po pewnym czasie

Bohater filmu o imieniu ... zostaje obdarowany przez krasnoludka zaczarowanym ołówkiem, dzięki któremu narysowane przedmioty materializują się i często okazują się pomocne w czasie niezliczonych wędrówek

- Piotrek
- Jacek
- Krzysiek

Bohater filmu posiada psa o imieniu

- Pimpek
- Azorek
- Kleks

**

10. MURAL „RUBINSTEIN”

Opisy

Sienkiewicza 18

Mural powstał u zbiegu ulic Sienkiewicza i Traugutta w hołdzie wielkiemu łódzkiemu pianście Arturowi Rubinsteinowi.

Jest to najbardziej kolorowy mural w Łodzi.

Jego autorem jest pochodzący z Brazylii – Eduardo Kobra. Artysta słynie z malowania na muralach portretów w fotorealistycznej stylistyce wraz z charakterystycznym kalejdoskopowym ornamentem.

Mural powstał w 2014 w ramach współpracy z programem rewitalizacyjnym Mia100 Kamienic (projekt Urzędu Miasta Łodzi, realizowany od 2011 roku, polegający na remoncie zaniedbanych budynków w mieście).

Mural usytuowany jest vis-a-vis gmachu Filharmonii Łódzkiej, która nosi imię słynnego wirtuoza. Znajduje się nieopodal Dworca Łódź Fabryczna.

Artur Rubinstein urodził się w Łodzi 28 stycznia 1887 r. Uznawany jest za jednego z najwybitniejszych wirtuozów fortepianu XX wieku. Pierwszy raz wystąpił publicznie na koncercie charytatywnym w naszym mieście, mając zaledwie 7 lat, a na wielkiej scenie zadebiutował podczas studiów w Berlinie 1 grudnia 1900 r. w Beethoven-Saal. W 1904 r. przeniósł się do Paryża, skąd odbywał liczne tourné po USA, Europie i Ameryce Południowej. Wielokrotnie koncertował też w Polsce – w Łodzi, Warszawie, Lwowie, Krakowie i Zakopanem. W swojej ponad 80-letniej karierze Artur Rubinstein wystąpił ponad 6 tysięcy razy na estradach całego świata. Znał osiem języków, a w ciągu swego życia mieszkał w Polsce, Niemczech, Francji, Anglii, USA, Hiszpanii i Szwajcarii.

Ten wybitny pianista został uhonorowany Oscarem za film dokumentalny „Rubinstein: L’amour de la vie” („Rubinstein: Pasja życia”), a oryginalną statuetkę można obejrzeć w Muzeum Miasta Łodzi.

Koncert Artura Rubinsteina miał uświetnić uroczystość po podpisaniu Deklaracji Narodów Zjednoczonych w San Francisco w czerwcu 1945 roku. Wielkie mocarstwa w obawie przed reakcją ZSRR nie zaprosiły przedstawicieli polskiego rządu na uchodźstwie do ratyfikowania tej umowy. Nie było też polskiej flagi pośród 50 innych państw. Rubinstein zmienił program koncertu i zanim zaczął, powiedział do obecnych na sali: „Zagram hymn narodu, którego przedstawiciele tu nie ma, ale który

pierwszy chwycił za broń i przeciwstawił się złu. Ja wam zagram hymn Polski. I proszę wstać!”, po czym wykonał brawurowo „Mazurka Dąbrowskiego”. Gdy skończył, zapadła cisza, a po chwili potem rozległy się gromkie brawa na stojąco. Wstać musiał nawet wysłannik Stalina Wiaczesław Mołotow, choć ponoć nie klaskał, tylko zaciskał pięści...

Artur Rubinstein, Koncert na konferencji pokojowej ONZ w San Francisco, 13 maja 1945
<https://www.youtube.com/watch?v=P6vwQiNsERE>

O łódzkich korzeniach wybitnego artysty przypomina nie tylko mural przy ul. Sienkiewicza, ale także pomnik-fortepian przed jego rodzinnym domem przy ul. Piotrkowskiej 76, a także gabinet w Muzeum Miasta Łodzi z pamiątkami rodzinnymi. Ponadto mamy w Łodzi Filharmonię im. A. Rubinsteina i pasaż jego imienia.

Zdjęcia

Artur Rubinstein - występował już od najmłodszych lat.

Pomieszczenia Artura Rubinsteina w Muzeum Miasta Łodzi

Pomnik Artura Rubinsteina

Eduardo Kobra – autor Muralu
https://en.wikipedia.org/wiki/Eduardo_Kobra

Piśmiennictwo

- 1 <https://www.cinemahotel.pl/aktualnosci/polecamy-w-lodzi/7-najciekawszych-murali-w-lodzi>
- 2 <https://uml.lodz.pl/aktualnosci-lodzpl/artukul-lodzpl/wirtuoz-kosmopolita-i-krol-zycia-poznaj-losy-artura-rubinsteina-id47294/2022/2/2/>

Pytania

Artur Rubinstein wystąpił ponad ...tys. razy na estradach całego świata.

- 4
- 5
- 6

Artur Rubinstein znał ...języków

- 6
- 7
- 8

Ojczyznę Eduardo Kobra - autora najbardziej kolorowego w Łodzi muralu „Rubinstein” jest ...

- Argentyna
- Brazylia
- Portugalia

11. MUZEUM MIASTA ŁODZI

Opisy

ul. Ogrodowa 15

Muzeum to samorządowa instytucja kultury miasta, z siedzibą w jednym z najbardziej okazałych budynków miasta, w dawnym pałacu łódzkiego fabrykanta Izraela Poznańskiego.

Muzeum do 2009 miało nazwę Muzeum Historii Miasta Łodzi.

W muzeum zgromadzono ponad 62 tysiące muzealiów wśród których są wytwory łódzkiego środowiska kulturalnego i artystycznego, a także materialne oraz niematerialne dokumenty i świadectwa kolejnych rozdziałów w historii miasta.

W muzeum znajdują się 8 wystaw stałych:

1. Biblioteka rodziny Poznańskich
2. Historia rodziny Poznańskich
3. Łódź w Europie. Europa w Łodzi Ziemia obiecana wczoraj i dziś
4. Między salonem a sypialnią Buduar pani domu
5. Filmowy kantor Ziemi obiecanej
6. Makieta historycznych fragmentów Łodzi
7. Panteon Wielkich Łodzian:
  - o Gabinet Marka Edelmana
  - o Galeria Muzyki Artura Rubinsteina
  - o Gabinet Karla Dedeciusa
  - o Gabinet Juliana Tuwima
8. Na wspólnym podwórku. Miniony świat wielonarodowościowej i wielokulturowej Łodzi

Jedną z wystaw stałych przedstawia 109 dzieł malarstwa, rysunku i rzeźby autorstwa 61 najwybitniejszych polskich artystów, reprezentujących sztukę nowoczesną.

Dom bawelnianych królów. Pałac Poznańskich w Łodzi

<https://www.polskieradio.pl/39/247/Artykul/2724706,Izrael-Poznanski-Tworca-przemyslowego-imperium>

Muzeum ma dwa oddziały:

- [Muzeum Sportu i Turystyki](#) - mieści się w Akademickim Centrum Sportowo-Dydaktycznym Politechniki Łódzkiej. Prezentuje historię aktywności fizycznej na ziemiach łódzkich.
- [Muzeum Kanału „Dętka”](#) - umiejscowione we fragmencie łódzkich kanałów pod placem Wolności w Łodzi.

Zdjęcia

Pierwsze zdjęcia prezentują sale Muzeum, a trzy ostatnie pomieszczenia trzech osób z Panteonu Wielkich Łodzian. Zdjęcia pochodzą z: <https://kobiecaintuicja.com/2022/07/20/palac-izraela-poznanskiego-w-lodzi-siedziba-bajecznie-bogatych-fabrykantow/>

Gabinet Marka Edelmana i Aliny Margolis-Edelman

Gabinet Karla Dedeciusa

Pomieszczenia Artura Rubinsteina

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Muzeum_Miasta_%C5%81odzi
2. <https://muzeum-lodz.pl/>

Pytania

W muzeum znajduje się wystawa stała, obejmująca 109 dzieł malarstwa, rysunku i rzeźby autorstwa ... najwybitniejszych polskich artystów, reprezentujących sztukę nowoczesną

- 41
- 51
- 61

W muzeum zgromadzono ponad ... tysięcy muzealiów wśród których są wytwory łódzkiego środowiska kulturalnego i artystycznego, a także materialne oraz niematerialne dokumenty i świadectwa kolejnych rozdziałów w historii miasta

- 42
- 52
- 62

W muzeum znajdują się ... wystaw stałych, m.in. Historia rodziny Poznańskich, Panteon Wielkich Łódzian oraz Na wspólnym podwórku. Miniony świat wielonarodowościowej i wielokulturowej Łodzi

- 6
- 8
- 10

12. GRÓB IZRAELA POZNAŃSKIEGO

Opisy

Położenie: Kwatera E Lewa

Izrael Poznański (ur. 25 sierpnia 1833 w Aleksandrowie Łódzkim, zm. 28 kwietnia 1900 w Łodzi) – przedsiębiorca łódzki pochodzenia żydowskiego. Zaliczany razem z Ludwikiem Geyerem i Karolem Scheiblerem do trzech łódzkich „królów bawełny”.

W Łodzi skończył szkołę elementarną i tzw. progimnazjum. Przyszły multimilioner fachu przedsiębiorcy uczył się od podstaw.

W wieku kilkunastu lat zbierał stare materiały, jeżdżąc rozklekotanym wózkiem, ciągniętym przez zabiedzonego konia. W 1851 roku ożenił się z Leonią Hertz, córką Mojżesza Hertza, zamożnego kupca z Warszawy. W intercyzie małżeńskiej Izrael został przedstawiony jako „majster profesji tkackiej” wnoszący do małżeństwa manufakturę wartą 500 rubli. Żona Leonia wniosła mu w posagu sklep handlujący towarami łokciowymi w Warszawie. W grudniu 1852 Izrael Poznański przejął od ojca zarząd rodzinnej firmy kupieckiej. Później systematycznie poszerzał działalność: w 1859 jego zakład produkował materiały warte 6 tys. rubli, a w 1868 – 23 tys. rubli. W 1871 I. Poznański rozpoczął, trwające do 1892, skupowanie działek przy ul. Ogrodowej 17–23, na których zamierzał postawić kompleks przemysłowy. W 1872 powstał tu pierwszy obiekt fabryczny – tkalnia mechaniczna o dużej wydajności (200 krosien mechanicznych).

29 października 1889 firma została przekształcona w spółkę akcyjną, podobnie jak inne łódzkie przedsiębiorstwa bawełniane. Oficjalna nazwa zakładów brzmiała: „Towarzystwo Akcyjne Wyrobów Bawełnianych I. K. Poznańskiego w Łodzi”.

Rozrastające się zakłady Poznańskiego zatrudniały z biegiem lat coraz więcej pracowników: w 1865 – 70 robotników, w 1879 – 426 robotników, w 1906 przeciętny stan zatrudnienia wynosił 6800 ludzi.

W 1884 roku Izrael Poznański nabył dobra Nieznanowice w ówczesnym powiecie włoszczowskim. Wybudował tam fabrykę krochmalu dla potrzeb własnych zakładów w Łodzi. Zatrudniała ona 140 robotników.

W 1888 roku rozpoczął budowę dwukondygnacyjnego pałacu wzorowanego na klasycystycznych rezydencjach. Ostateczny kształt budowla osiągnęła już po śmierci Izraela Poznańskiego, w 1903 roku.

Latem 1889 roku pożar strawił fabrykę doszczętnie, a straty w nieubezpieczonym majątku ruchomym oszacowano na 60 000 rubli. W 1910 roku pałac i resztę nieznanowickiego majątku Poznańscy sprzedali rodzinie Karskich.

W roku śmierci jego majątek wynosił 11 mln rubli.

I wojna światowa przyniosła przedsiębiorstwu Poznańskiego duże straty. Kolejne pokolenia zarządzały firmą do lat 30. XX wieku, kiedy zadłużone przedsiębiorstwo przejął Banca Commerciale Italiana.

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Z wizytą w Muzeum Fabryki w Łodzi

<https://www.polskieradio.pl/39/247/Artykul/2724706,Izrael-Poznanski-Tworca-przemyslowego-imperium>

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Dom bawełnianych królów. Pałac Poznańskich w Łodzi

<https://www.polskieradio.pl/39/247/Artykul/2724706,Izrael-Poznanski-Tworca-przemyslowego-imperium>

Zdjęcia

Fabryka Izraela Poznańskiego, ok. 1895

Pałac Izraela Poznańskiego

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ignacy_P%C5%82a%C5%BCewski,_Pa%C5%82ac_Izraela_Kalmanowicza_Pozna%C5%84skiego_przy_ulicy_Ogrodowej_w_%C5%81odzi,_I-4722-3.jpg

Sarkofagi Leonii i Izraela Poznańskich

Piśmiennictwo

- 1 https://pl.wikipedia.org/wiki/Izrael_Pozna%C5%84ski
- 2 https://pl.wikipedia.org/wiki/Fabryka_Izraela_Pozna%C5%84skiego_w_%C5%81odzi

Pytania

Pierwszy obiekt fabryczny – tkalnia mechaniczna o dużej wydajności (200 krosien mechanicznych) powstał w ... roku

- 1872
- 1882
- 1892

Pałac Poznańskiego powstał w latach 1888–...

- 1897
- 1900
- 1903

W zakładach Poznańskiego w 1906 roku przeciętny stan zatrudnienia wynosił ... ludzi

- 2800
- 4800
- 6800

13. ŁÓDŹ SPORT ARENA

Opisy

Al. Unii Lubelskiej 2

Łódź Sport Arena to hala sportowo-widowiskowa w Łodzi. Od 24 września 2018 patronem hali jest [Józef Żyliński](#), były znakomity koszykarz, później trener i działacz sportowy.

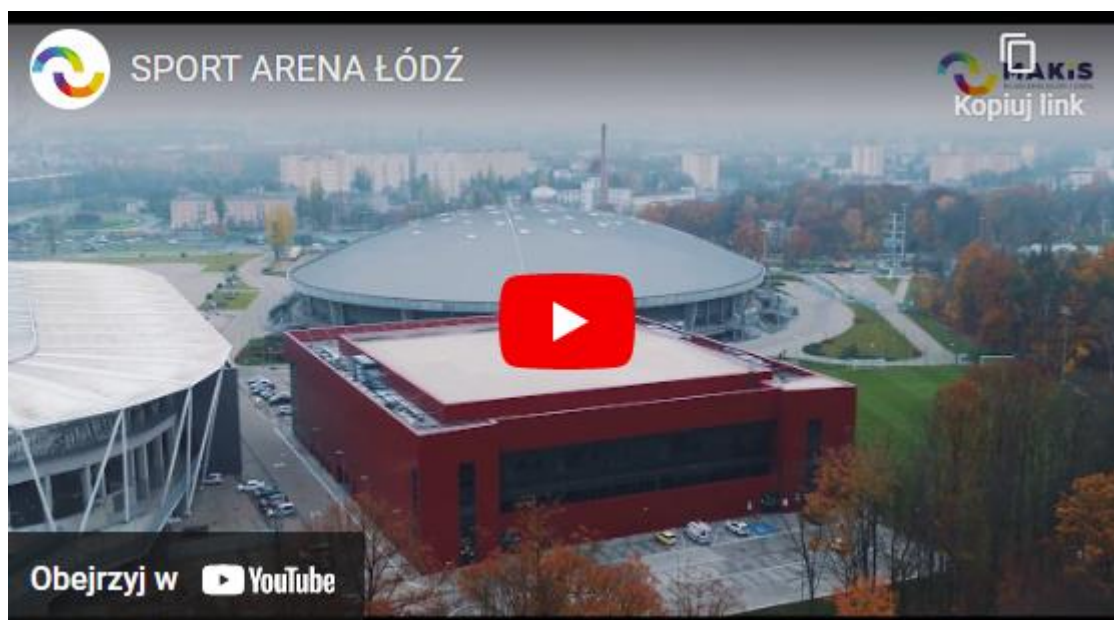
Trybuny mogą pomieścić 3017 widzów, w tym 2129 miejsc stałych oraz 888 wysuwanych miejsc teleskopowych.

Budowa rozpoczęła się w październiku 2016 r. Prace zostały ukończone w grudniu 2017 r.

Ze złożonymi miejscami wysuwymi hala ma powierzchnię 54x38,2 m, umożliwiającą podział na trzy boiska treningowe. Powierzchnia użytkowa wynosi 10300 m², zaś kubatura 101600 m³.

Obiekt spełnia wymagania stawiane przez związki koszykówki, piłki ręcznej i siatkówki, więc można tam organizować imprezy sportowe rangi krajowej do mistrzostw Polski włącznie. W trakcie imprez międzynarodowych organizowanych w Atlas Arenie hala może być zapleczem treningowym.

Na I piętrze znajdują się punkty gastronomiczne, sanitariaty i pokój dla matki z dzieckiem. Na II piętrze znajduje się 12 łóż dla VIP-ów, miejsce dla mediów i administracja budynku.

Zdjęcia

Atlas Arena w Łodzi podczas meczu siatkarskiej reprezentacji Polski

<https://sport.tvp.pl/59639050/ms-siatkarzy-w-polsce-atlas-arena-w-lodzi-gotowa-przyjac-impoze>

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%81%C3%B3d%C5%BA_Sport_Arena_im._J%C3%B3zefa_%C5%BByli%C5%84skiego

Pytania

Trybuny hali mogą pomieścić ... widzów

- 2017
- 2517
- 3017

Od 24 września 2018 patronem hali jest Józef Żyliński, były znakomity ..., później trener i działacz sportowy

- koszykarz
- siatkarz
- piłkarz

Halę można podzielić na ... boiska treningowe

- 2
- 3
- 4

14. PARK IM. KSIĘCIA JÓZEFA PONIATOWSKIEGO

Opisy

Park jest położony między ulicami: Żeromskiego, Mickiewicza, Jana Pawła II i Parkową. Jest to jeden z największych i najpiękniejszych parków w Łodzi, powierzchnia parku wynosi 41,6 ha. Dawna nazwa brzmiała „Ogród przy ulicy Pańskiej”. Od 1917 park nosi imię księcia Poniatowskiego.

Park powstał w latach 1904-1910 wg projektu Teodora Chrząńskiego i Waleriana Kornenberga, z inicjatywy władz miasta, na terenach dawnych lasów miejskich, sięgających znacznie dalej na północ niż obecny park (obejmowały m.in. tereny obecnego szpitala, kościoła i wytwórni filmowej). Powierzchnia parku z upływem lat uległa zmniejszeniu.

Park posiada oryginalny plan przestrzenny, symetryczny i regularny, z alejkami, zakątkami, trawnikami.

Drzewostan parku jest bardzo różnorodny. W parku rośnie 14 drzew uznanych za pomniki przyrody, a cały park wpisany jest do rejestru zabytków. Na szczególną uwagę zasługują m.in.: perełkowce japońskie, głóg czarny, jarząb szwedzki, jałowiec sawina.

Atrakcją parku stanowi także staw z wysepką, na której rozpościera się ogródek daliowy.

W parku znajduje się także muszla koncertowa oraz tor rowerowy w którym są 3 sekcje nhopek: największa 3x double, 3x średnie, 3x małe table.

Podczas II wojny światowej Niemcy zamknęli park dla Polaków i Żydów, a większość drzew iglastych będących pozostałością lasów miejskich wycięli, zlikwidowali także ogródek bylinowy i wybudowali w jego miejscu korty do tenisa. W czasie wojny zniszczone zostało także dno stawu, które odbudowano dopiero w 1957.

Podczas II wojny światowej w obecnym parku im. ks. J. Poniatowskiego (Hitlerjugend Park) miał powstać największy kompleks podziemny. Przewidywano tu budowę wchodzącego prawie 16 m głąb ziemi centrum dowodzenia.

[Schron przeciwlotniczy](#)

Pamiętką po wojnie są też dwa cmentarze żołnierzy radzieckich poległych w styczniu 1945. Do 1991 obok cmentarzy stał Pomnik Wdzięczności Armii Czerwonej.

Zdjęcia

Mapa parku

Tor rowerowy

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Park_im._ksi%C4%99cia_J%C3%B3zefa_Poniatowskiego_w_%C5%81odzi
2. <https://schronywlodzi.pl/park-poniatowskiego/>

Pytania

Powierzchnia parku wynosi ... ha

- 21,6
- 31,6
- 41,6

W parku rośnie ... drzew uznanych za pomniki przyrody

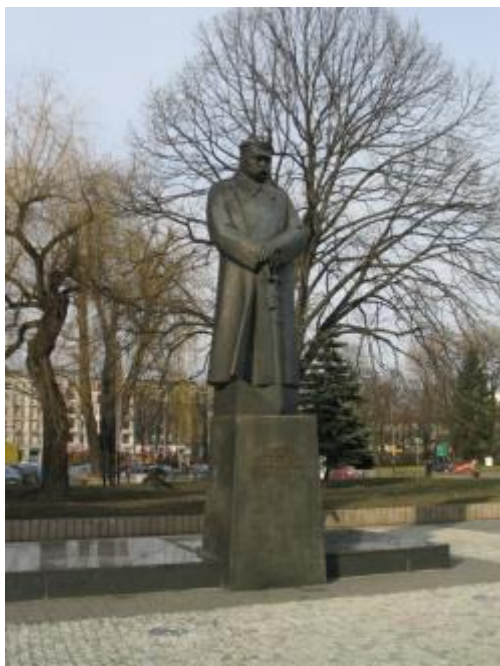
- 6
- 10
- 14

W parku znajduje się tor rowerowy w którym są ...sekcje

- 2
- 3
- 4

15. POMNIK MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Opisy

Pomnik znajduje się u zbiegu ulic Kilińskiego i Traugutta, jest ustawiony na wyłożonym kostką skwerze im. Związku Strzeleckiego „Strzelec”, nieopodal Łódzkiego Domu Kultury.

Autorem rzeźby jest łódzki artysta Zbigniew Władyka.

Został odsłonięty w 1997 roku.

W listopadzie 2007 roku tuż obok pomnika umieszczono ośmiometrowe biało-czerwone maszty z trzema orłami: strzeleckim, legionowym oraz Wojska Polskiego II RP. Orły z brązu wykonała córka zmarłego rzeźbiarza – Zofia Władyka-Łuczak.

Na placu przed pomnikiem odbywają się uroczystości patriotyczne, m.in. obchody Narodowego Święta Niepodległości.

W Łodzi znajduje się także tablica pamiątkowa poświęcona Józefowi Piłsudskiemu, jest umieszczona na budynku przy ulicy Wschodniej 19 w Łodzi, gdzie w latach 1899–1900 mieściła się tajna drukarnia „Robotnika”, prowadzona przez Józefa Piłsudskiego.

Zaplanowano zorganizowanie łódzkiego oddziału Muzeum Józefa Piłsudskiego w siedmiu odkupionych mieszkaniach, znajdujących się w kamienicy przy ul. Wschodniej 19, z których sześć składa się na pierwotne mieszkanie Józefa Piłsudskiego, a jeden lokal na parterze umożliwi odtworzenie istniejącego w okresie międzywojennym odrębnego bezpośredniego wejścia z ulicy. Otwarcie Oddziału Muzeum Józefa Piłsudskiego w Łodzi jest planowane pod koniec 2023 r.

Zdjęcia

Tablica pamiątkowa ul. Wschodnia 19

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomnik_Marsz%C5%82ka_J%C3%B3zefa_Pi%C5%82sudskiego_w_%C5%81odzi
2. <https://www.gov.pl/web/kultura/lodzki-oddzial-muzeum-jozefa-pilsudskiego-powstanie-w-dawnym-mieszkaniu-marszalka>

Pytania

Pomnik został odsłonięty w ... roku

Odpowiedzi:

- 1992
- 1997
- 2002

W 2007 roku obok pomnika postawiono ... trzy maszty z orłami

- 2
- 3
- 4

W Łodzi znajduje się tablica pamiątkowa poświęcona Józefowi Piłsudskiemu na budynku przy ulicy Wschodniej 19 w Łodzi, gdzie w latach 1899–... mieściła się tajna drukarnia „Robotnika”, prowadzona przez Józefa Piłsudskiego

- 1900
- 1901
- 1902

16. APTEKA NA PLACU WOLNOŚCI

Opisy

Położenie apteki: Plac Wolności 2

W 1830 r. pod obecnym adresem pl. Wolności 7 (wtedy nr 2) Karol Ketschen założył aptekę. Kolejnym właścicielem apteki został Bogumił (Gottlieb) Zimmermann, który przeniósł ją w 1840 roku do nowo wybudowanej swojej kamienicy pod obecnym nr 2, mieściła się na parterze. W 1850 r. dom ten kupił Maksymilian Leinweber i przez kolejne kilkadziesiąt lat dalej prowadził tu aptekę. Pod koniec stulecia przejął ją syn Kazimierz, który dokonał w 1893 r. przebudowy obiektu według projektu Gustawa Landau-Gutentegera – nadbudował jedno piętro i całości nadał eleganckie neorenesansowe formy. W szczytce umieszczono datę przebudowy: 1893.

Po II wojnie światowej aptekę upaństwowiono. Obecnie obiekt znajduje się w rękach prywatnych.

Na parterze w 2008 r. otwarto Muzeum Historii Farmacji. W muzeum zgromadzono ponad 3 tys. eksponatów (najstarsze z XVIII wieku), np. puszkę i menzurę oraz XIX-wieczne żeliwne miedzianki.

Na piętrze nad Muzeum Farmacji znajduje się Oddział Kultury i Tradycji Wyznaniowych Muzeum Miasta Łodzi.

Planowane jest, że przy pl. Wolności 2 powstanie Kamienica Wielkich Łodzian i Łodzianek.

Maksymilian Leinweber (ur. 26 listopada 1814 w Gnieźnie, zm. 3 września 1885), kwalifikacje zawodowe uzyskał w dwóch uniwersytetach: w Berlinie i Dorpacie oraz w Akademii Medyko-Chirurgicznej w Petersburgu.

W 1850 roku zakupił pierwszą łódzką aptekę na Nowym Rynku 2

Poza pracą we własnej aptece nauczał chemii i fizyki w łódzkiej szkole realnej. Był też „lustratorem” aptek w pobliskich miejscowościach, m.in. w Aleksandrowie i Zgierzu. Działał w Radzie Szczegółowej Opiekuńczej szpitala św. Aleksandra w Łodzi, sprawując pieczę nad jego funduszami, działalnością, zaopatrzeniem w leki i żywność. W 1861 roku wszedł w skład łódzkiej rady miejskiej, jako przedstawiciel patriotycznej inteligencji.

Był oskarżony o to, że przed wybuchem powstania styczniowego przygotowywał w swojej aptece drażniące substancje chemiczne. Były one rozlewane w teatrze miejskim podczas galowych przedstawień, kiedy na widowni przebywali wysocy urzędnicy carscy.

W trakcie trwania powstania Leinweber zmuszony był zrzec się wszystkich społecznych funkcji które pełnił. W 1866 roku naczelnik wojenny miasta Łodzi von Broemsen nie zatwierdził wyboru Leinwebera przez Radę Miejską na przewodniczącego Rady Kasy Oszczędności.

Po śmierci Maksymiliana Leinwebera właścicielem apteki do 1910 roku był jego syn Kazimierz.

▶ 0:00 / 0:00 ———— 🔊 ⋮

Plac Wolności
<http://refotografie.pl/asset/21>

Zdjęcia

Maksymilian Leinweber

Apteka i Instytut Wód Mineralnych
M. LEINWEBERA
w Łodzi,
Nowy Rynek № 2, w domu własnym
zaopatrzona w Wody mineralne, naturalne i sztuczne.
w Specyalia zagraniczne i Wina lecznicze własnego wyrobu.

Kalendarz informacyjno-adresowy "Czas" na rok 1900.

<http://baedekerlodz.blogspot.com/2015/11/piotrkowska-25-medykamenty-i-mieso.html>

Tablica upamiętniająca powstanie pierwszej apteki w Łodzi .
Tablicę wmurowano w styczniu 1961 r. staraniem Zarządu Aptek m. Łodzi.
<http://wikimapia.org/38211692/pl/Tablica-pami%C4%85tkowa>

Piśmiennictwo

1. https://fotopolska.eu/Lodz/b58650,Wolnosc_2_-_Muzeum_Farmacji.html
2. <http://www.kultura.lodz.pl/pl/poi/1953>
3. <https://odk.pl/apteki-i-aptekarstwo-lodzkie-apteka-przy-placu-wolnosc-w-lodzi,32320.html>
4. <https://www.aptekarzypolski.pl/historia-farmacji/w-stulecie-odzyskania-przez-polske-niepodleglosci-1918-2018-patriotyczne-tradycje-lodzkie-aptekarzy/>
5. <https://www.aptekarzypolski.pl/historia-farmacji/04-2013-farmaceuci-w-powstaniu-1863-r/>

Pytania

Apteka przy placu Wolności 2 działa od ... roku

- 1878
- 1883
- 1888

Dom w którym mieści się apteka został rozbudowany w ... roku

- 1893
- 1898
- 1903

Planowane jest, że przy pl. Wolności 2 powstanie ...

- Kamienica Wielkich Łodzian i Łodzianek.
- Muzeum Farmacji
- Oddział Kultur i Tradycji Wyznaniowych Muzeum Miasta Łodzi.

III. DODATKOWE SPRAWDZIANY

1. WYKAZ DODATKOWYCH SPRAWDZIANÓW

Krzyżówki

Lp	Temat	Liczba haseł
1.	Osoby związane z Łodzią	11
2.	Łódzcy farmaceuci i aptekarze	20
3.	Nazwy figurek na szlaku "Łódź Bajkowa"	10
	Razem	41

Za każde prawidłowo podane hasło bez podpowiedzi otrzymuje się 2 punkty, zatem w sumie można otrzymać **82** punkty – podano to w tabelce na stronie 9. Za każdą podpowiedzianą literę odejmuje się 1 punkt.

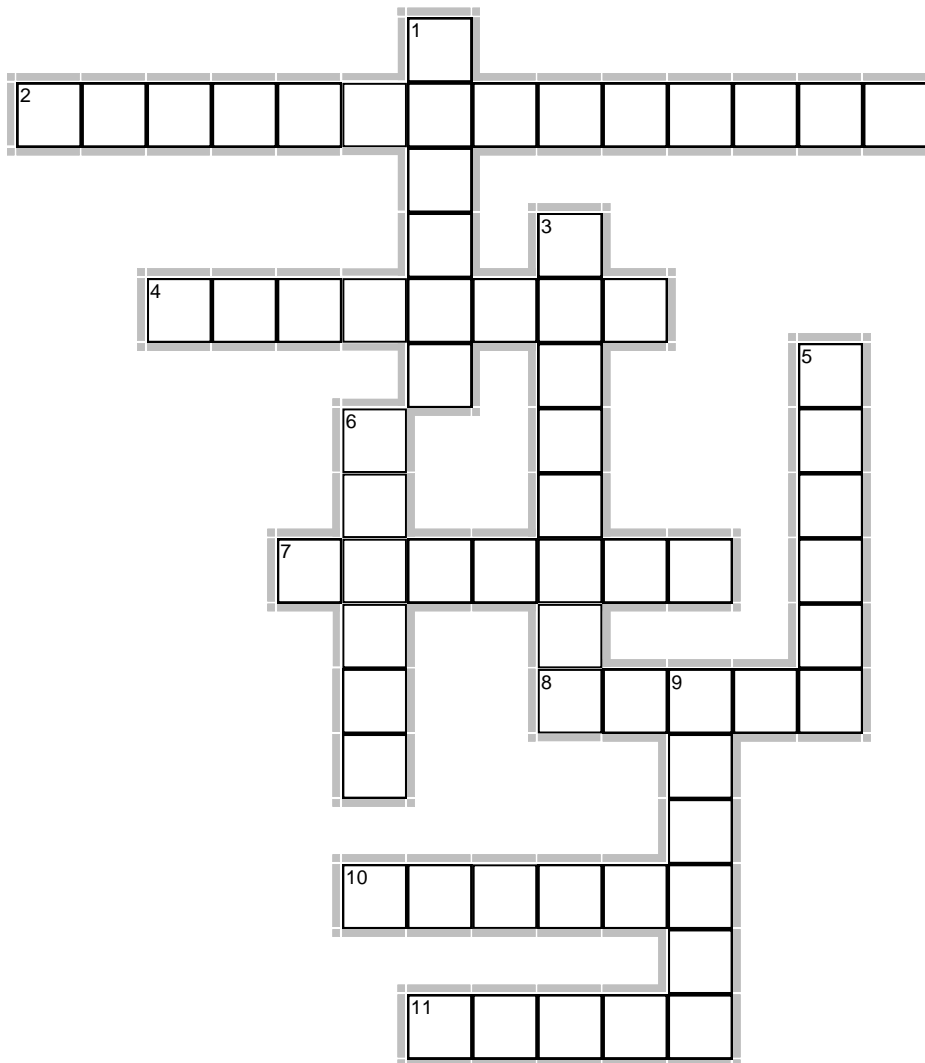
Testy

Lp	Temat	Liczba pytań
1.	Fragmety najbardziej znanych budowli	17
2.	Niekoniecznie encyklopedyczny test wiedzy o mieście	15
3.	Najwyższe budynki	10
4.	Jak dobrze znasz Łódź?	10
	Razem	52

Za każda prawidłowo podana odpowiedź bez podpowiedzi otrzymuje się 3 punkty, zatem w sumie można otrzymać punktów – podano to w tabelce na stronie 9. Za każdą podpowieź, poprzez skreślenie nieprawidłowej odpowiedzi, odejmuje się 1 punkt.

2. KRZYŻÓWKI

Osoby związane z Łodzią

EclipseCrossword.com

Hasło główne

Kierunek	→	→	→	→	→	↓	→	↓	↓	→	↓
Hasło	2	10	8	11	4	5	11	9	6	10	3
Litera	1	4	4	4	5	3	2	2	6	1	3

Poziomo

2.	<p>Izrael Poznański (ur. 25 sierpnia 1833 w Aleksandrowie Łódzkim, zm. 28 kwietnia 1900 w Łodzi) – ... Łódzki pochodzenia żydowskiego. Zaliczany razem z Ludwikiem Geyerem i Karolem Scheiblerem do trzech łódzkich „królów bawełny” – twórców Łodzi Przemysłowej. W 1906 roku przeciętny stan zatrudnienia w jego firmie wynosił 6800 ludzi. Twórcy Łodzi Przemysłowej Piotrkowska 30/32 Odślonięcie: wrzesień 2002 roku</p>	
4.	<p>Osoba, która czyści i zapala lampy i latarnie publiczne (lampiarz, lampucer). Pomnik Lampiarza Piotrkowska 37 Odślonięcie: 21 września 2007 roku w 100. rocznicę zaświecenia pierwszej latarni elektrycznej w Łodzi</p>	
7.	<p>Leon Schiller, właściwie Leon Schiller de Schildenfeld (ur. 14 marca 1887 w Krakowie, zm. 25 marca 1954 w Warszawie) – polski ..., krytyk i teoretyk teatralny, autor scenariuszy teatralnych i radiowych, kompozytor i pieśniarz. W powstaniu warszawskim pod pseudonimem „Lambda” sformował grupę aktorską AK, otrzymał stopień ppor. W latach 1946–1949, rektor Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Łodzi (PWST). Pomnik Leona Schillera Piotrkowska 112, w pasażu Odślonięcie: marzec 1982 roku</p>	
8.	<p>Stefan Jaracz (ur. 24 grudnia 1883 w Żukowicach Starych k. Tarnowa, zm. 11 sierpnia 1945 w Otwocku) – polski ... teatralny i filmowy, pisarz, publicysta; założyciel i dyrektor teatru Ateneum w Warszawie. Uważany za jednego z największych aktorów polskich i współtwórcę nowoczesnej sztuki aktorskiej. Po studiach występował m.in. w Łodzi, jego imię ma jeden z teatrów w Łodzi. Fotel Jaracza Piotrkowska 152 Odślonięcie: 10 czerwca 2006 roku</p>	

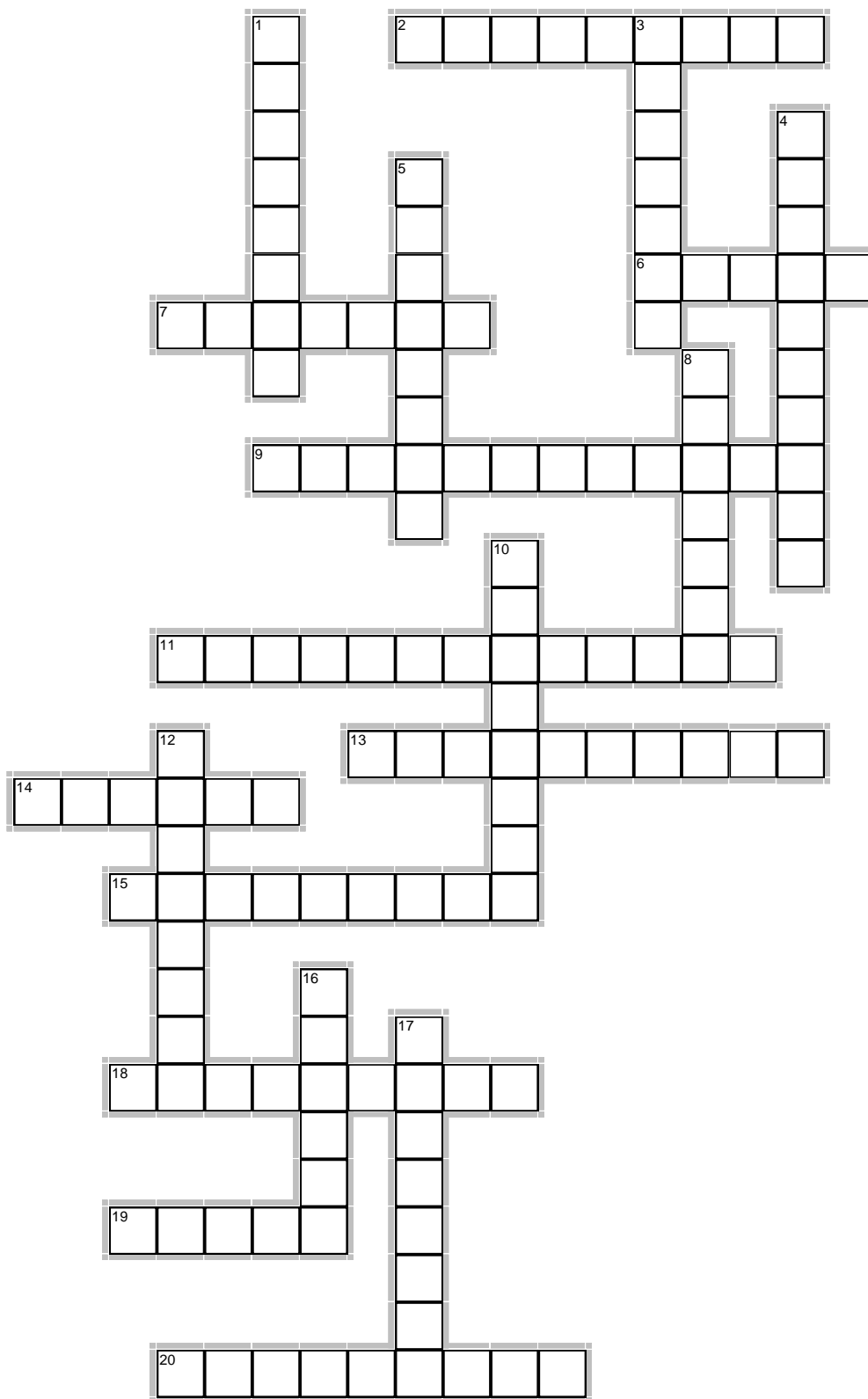
10.	Jan Karski, właściwie Jan Romuald Kozieliwski, pseudonim „Witold” (ur. 24 czerwca 1914 w Łodzi, zm. 13 lipca 2000 w Waszyngtonie). Wychował się w rodzinie katolickiej mieszkającej przy ulicy Kilińskiego 71, w środowisku wielokulturowej Łodzi. Polski prawnik, historyk i dyplomata. Obywatel Polski i Stanów Zjednoczonych, wykładowca akademicki i profesor Uniwersytetu Georgetown. Sekretarz dyrektora Biura Personalnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, ... i emisariusz władz Polskiego Państwa Podziemnego, świadek Holocaustu. Członek Rady Pomocy Żydom przy Delegaturze Rządu RP na Kraj. Ławeczka Karskiego Szczyt Kopca Pamięci w Parku Ocalałych Odsłonięcie: 19 sierpnia 2009 roku	
11.	Julian Tuwim (ur. 13 września 1894 w Łodzi, zm. 27 grudnia 1953 w Zakopanem) – polski ... żydowskiego pochodzenia, pisarz, autor wodewili, skeczy, librett operetkowych i tekstów piosenek. W latach 1904–1914 uczęszczał do Męskiego Gimnazjum Rządowego w Łodzi. 30 kwietnia 1919 r. w Wielkiej Synagodze w Łodzi poślubił Stefanię Marchew. Ławeczka Tuwima Piotrkowska 104, przed Pałacem Juliusza Heinzla Odsłonięcie :10 kwietnia 1999 roku	

Pionowo

1.	Władysław Stanisław Reymont, właśc. Stanisław Władysław Rejment (ur. 7 maja 1867 w Kobielach Wielkich, zm. 5 grudnia 1925 w Warszawie) – polski ..., prozaik i nowelista. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za czterotomową „epopeję chłopską” Chłopi. Napisał także powieść „Ziemia obiecana”, której tematem jest mechanizm „robienia pieniędzy” w Łodzi, przez jej trzech bohaterów, z których jeden jest Polakiem (Karol Borowiecki), drugi Niemcem (Max Baum), trzeci Żydem (Moryc Welt). Kufer Reymonta ul. Piotrkowska 137 Odsłonięcie: 7 września 2001 roku	
3.	Artur Rubinstein (ur. 28 stycznia 1887 w Łodzi, zm. 20 grudnia 1982 w Genewie) – polski ... pochodzenia żydowskiego. Pierwsze lekcje gry na fortepianie pobierał u Adolfa Prechnera w Łodzi. W Muzeum Miasta Łodzi znajduje się największa na świecie ekspozycja pamiątek po Arturze Rubinsteinie w tzw. Galerii Muzyki im. Artura Rubinsteina, przekazanych przez jego rodzinę. Fortepian Rubinsteina Piotrkowska 78 Odsłonięcie: 23 września 2000 roku	

5.	<p>Bohdan Stefanowski (ur. 17 czerwca 1883 w Lublinie, zm. 3 stycznia 1976 w Warszawie) – polski termodynamik, jeden z głównych twórców warszawskiej szkoły termodynamiki, pierwszy ... Politechniki Łódzkiej, założyciel Unii Narodowo-Państwowej w 1922 roku. Pomnik Bohdana Stefanowskiego pośród budynków Politechniki Łódzkiej Odślonięcie: 17 czerwca 1983 roku – w setną rocznicę urodzin</p>	
6.	<p>Rajmund Jacek RembIELiński herbu Lubicz (ur. we wrześniu 1775 w Warszawie, zm. 12 lutego 1841 w Łomży) – polski działacz polityczny i gospodarczy w okresie Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego; oficer Wojska Polskiego, ... Komisji Województwa Mazowieckiego, poseł na Sejm. 30 stycznia 1821 roku Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji powierzyła RembIELińskiemu utworzenie osad sukienniczych. Początkowo największym ośrodkiem miała być Łęczyca, jednak szybko przerósł ją Żgierz, a następnie głównym ośrodkiem stała się Łódź. Pomnik Początków Miasta Łodzi, upamiętniający Rajmunda RembIELińskiego u zbiegu al. Politechniki i ul. R. RembIELińskiego Odślonięcie: 25 lipca 2015 roku</p>	
9.	<p>Stefan Skrzywan (ur. 22 czerwca 1876 prawdopodobnie w Odessie, zm. 1 października 1932 w Otwocku) – inżynier technolog, ... kanalizacji w Łodzi. Naczelnny inżynier Wydziału Kanalizacji i Wodociągów m. Łodzi. Od początku 1925 pod jego kierownictwem rozpoczęto roboty kanalizacyjne. W ciągu 8 lat niezwykła energia, zdolności organizacyjne i pracowitość inż. Stefana Skrzywana spowodowały, że skanalizowano śródmieście miasta oraz zbudowano i uruchomiono pierwszą oczyszczalnię ścieków na Lublinku. Popiersie Stefan Skrzywan Dziedziniec Zakładu Wodociągów i Kanalizacji, ul. Wierzbowa 52 Odślonięcie: listopad 2001 rok</p>	

Łódzcy farmaceuci i aptekarze

EclipseCrossword.com

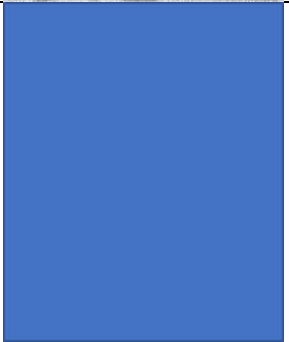

Hasło główne

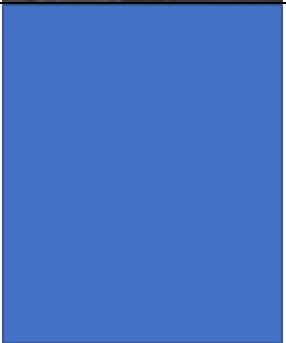

Kierunek	→	→	→	→	→	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Hasło	2	6	7	9	15	3	4	5	8	16	12	10
Litera	9	4	4	2	7	3	3	4	7	4	5	6

Poziomo

2.	<p>Muszyński Jan (ur. 3 lipca 1884 w Wólce Nosowskiej, zm. 28 kwietnia 1957 w Łodzi) – polski botanik i farmaceuta. Po złożeniu w 1907 roku egzaminów na stopień pomocnika aptekarskiego, rozpoczął studia farmaceutyczne w Dorpacie, a dwa lata później uzyskał dyplom prowizora farmacji i zaczął pracować jako ... ogrodu botanicznego przy dorpackim uniwersytecie. Po II wojnie światowej przybył w roku 1945 do Łodzi, gdzie zorganizował Wydział Farmaceutyczny w tworzonym wówczas Uniwersytecie Łódzkim i został jego pierwszym dziekanem.</p>	
6.	<p>Knabe Henryk (ur. 7 lipca 1841 roku w Radomiu). W 1855 roku zatrudniony był jako uczeń w aptece łódzkiej Juliusza Knolla (Osada "Łódka" w domu nr 53, od 1930 roku Piotrkowska 95). W 1859 roku ukończył wydział farmaceutyczny Akademii Medyko-Chirurgicznej w Warszawie. W Muzeum Farmacji im. prof. Jana Muszyńskiego w Łodzi można oglądać zabytkowy ... na wodę mineralną pochodzący z apteki Henryka Knabego z Tomaszowa Mazowieckiego, a także przedwojenne ampułki z morfiną należące niegdyś do rodziny Państwa Knabe.</p>	
7.	<p>Skulski Leopold (1877 – 1939/40) - wybitny działacz społeczny, polityk i mąż stanu. Do Łodzi przybył w 1907 roku po ukończeniu studiów farmaceutycznych w Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim i studiów chemicznych w Karlsruhe w Niemczech. Początkowo dzierżawił jedną z miejscowych aptek, a następnie prowadził własną aptekę i fabrykę krochmalu. W 1919 roku, po złożeniu dymisji przez Ignacego Paderewskiego, przyjął misję utworzenia rządu i stanął jako ... na jego czele. Po kampanii wrześniowej został aresztowany przez NKWD i wywieziony do Brześcia nad Bugiem. Zmarł lub został zamordowany w nieustalonych dotąd okolicznościach.</p>	
9.	<p>Rozenblum Michał (30.12.1872 Lublin – ?) – farmaceuta, pochodził z Lublina. Jego ojciec, Joachim (Chaim), był właścicielem fabryki tytoniu. Po ukończeniu gimnazjum przyjechał do Łodzi, gdzie zatrudnił się w aptece Gurfeina. W 1910 r. przejął aptekę Borysa Szaca. W 1937 r. zaś otworzył ... farmaceutyczne, które wytwarzało różne medykamenty.</p>	

11.	Groszkowski Wiktor (1867 – 1936) - właściciel apteki i wytwórni wód mineralnych. Początkowo pełnił on funkcję radnego, a w latach 1923 – 1927 pracował jako ... Łodzi. W czasie swojej kadencji przyczynił się do rozpoczęcia budowy miejskich kanalizacji, wybudowania kilku szkół, otwarcia pierwszych miejskich przedszkoli i zakładu rentgenowskiego.	
13.	Tugendhold Teofil Abram (02.08.1855 Płock – 02.05.1935 Łódź) – farmaceuta, pochodził z Płocka. Ukończył warszawskie gimnazjum i studiował na Wydziale Farmacji Uniwersytetu Warszawskiego. Potem przeniósł się do Moskwy, gdzie uzyskał stopień prowizora farmacji. W 1890 r. przyjechał do Łodzi i został kierownikiem apteki w Żydowskim Szpitalu im. małżonków Izraela i Leony Poznańskich. Prowadził tę aptekę do jej likwidacji w 1932 roku. Działał także jako ... Polskiego Towarzystwa Esperantystów.	
14.	Druri Michał (ur. 19 czerwca 1903 w Warszawie, zm. 4 grudnia 1987 w Łodzi) – polski farmaceuta, przewodnik łódzki. W przedwojennej Warszawie zdał maturę, tam też ukończył studia farmaceutyczne. Po wojnie pracował w łódzkim przedsiębiorstwie farmaceutycznym „...”, aż do przejścia na emeryturę w 1968. Odznaczony m.in. Krzyżem Walecznych. Pochowany na cmentarzu prawosławnym na Dołach.	
15.	Rembieliński Robert (ur. 27 marca 1894 w Łodzi, zm. 7 sierpnia 1975 w Łodzi) – łódzki farmaceuta, historyk farmacji łódzkiej i ziem polskich. ... walk o niepodległość Polski w latach 1918-1920. Od 1959 r. kierował pierwszą w Polsce Katedrą Historii Farmacji na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Łodzi.	

18.	Pogonowski Józef Narcyz (1874 – 1949) – prowizor farmacji i właściciel apteki homeopatycznej. W 1923 roku został wiceprezydentem Łodzi. Urząd ten pełnił pięć miesięcy do kolejnych wyborów, a w radzie miejskiej pozostał do 1937 roku pracując w kilku komisjach i komitetach. Był członkiem Komitetu Roz-budowy Łodzi, reprezentował ... w zarządzie Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego .	
19.	Kuźnicki Marcei (1831 – 1879) farmaceuta, absolwent Akademii Medyczno-Chirurgicznej w Warszawie, właściciel apteki w osadzie fabrycznej „...”. Podczas powstania styczniowego dostarczał leki i materiały opatrunkowe rannym, a jego apteka była miejscem schronienia dla ukrywających się powstańców. Po upadku powstania pozostał w Łodzi i dalej prowadził aptekę, przez wiele lat pozostawał pod obserwacją żandarmerii carskiej.	
20.	Leinweber Maksymilian (1814 – 1885), łódzki aptekarz, ukończył studia w dwóch uniwersytetach: w Berlinie i Dorpacie oraz w Akademii Medyko-Chirurgicznej w Petersburgu. Był znany i uznany jako społecznik i patriota. Poza pracą we własnej aptece nauczał chemii i fizyki w łódzkiej szkole realnej. Działał też jako „...” aptek w pobliskich miejscowościach, m.in. w Aleksandrowie i Zgierzu.	

Pionowo

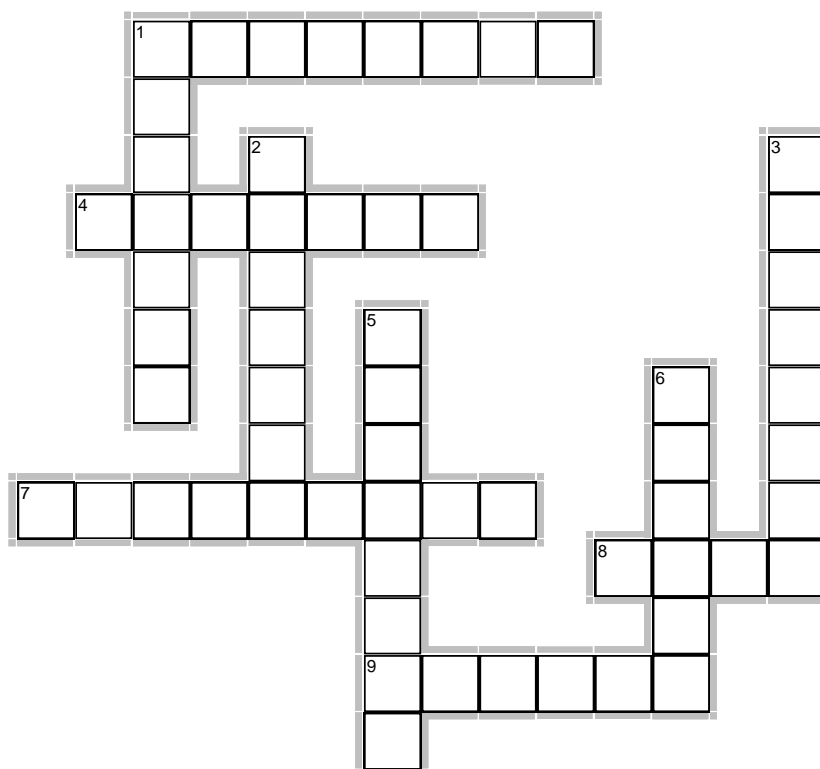
1.	Głuchowski Włodzimierz (7.07.1904 – 1977). W latach 1928 - 1932 studiował farmację w Wilnie, gdzie uzyskał tytuł magistra. Po śmierci ojca Bronisława Głuchowskiego od 1934 roku prowadził aptekę przy placu Narutowicza 6. Podczas Powstania Warszawskiego był aptekarzem w punkcie sanitarno-opatrunkowym zgrupowania „...” Warszawskiego Okręgu AK na Żoliborzu.	
----	---	---

3.	<p>Głuchowski Bronisław (1862 – 1934) - asesor farmacji z Piotrkowa Trybunalskiego, który otrzymał koncesję na założenie własnej apteki w Łodzi. Apteka rozpoczęła działalność 29 września 1895 r. jako dziesiąta apteka w mieście. Założył ją za pieniądze uzyskane za analizę wód Guberni Piotrkowskiej. W 1911 roku był jednym z organizatorów pierwszej placówki muzealnej w Łodzi – Muzeum Nauki i Sztuki, a następnie działał jako wiceprezes i ... działu archeologicznego.</p>	
4.	<p>Jerzmanowska Zofia (ur. 3 października 1906 w Warszawie, zm. 8 listopada 1999 w Łodzi) – polska chemiczka i farmaceutka, profesor zwyczajny Akademii Medycznej w Łodzi. Profesor Uniwersytetu Łódzkiego (1947–1950) i Akademii Medycznej w Łodzi (1950–1977). Od 1935 obszarem jej badań stała się ... (badanie związków występujących w świecie roślinnym), była to wówczas zupełnie nowa dziedzina chemii.</p>	
5.	<p>Spokorny Maurycy (ur. 1 sierpnia 1859 w Ostrołęce, zm. 18 grudnia 1917 w Warszawie) – aptekarz, działacz gospodarczy i społeczny pochodzenia żydowskiego, konwertowany na katolicyzm. Ostatni dyrektor tramwajów konnych i pierwszy ... tramwajów elektrycznych w Warszawie, współfundator Teatru Polskiego w Warszawie.</p>	
8.	<p>Broda Czesław (ur. 5 października 1910 w Babach, zm. 7 marca 2010 w Łodzi) – polski farmaceuta, botanik, zielarz. W roku 1930 wstąpił na Wydział Farmaceutyczny Uniwersytetu Warszawskiego. W 1934 roku uzyskał tytuł magistra farmacji. ... Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Łodzi (1969–1972). Kierował Zakładem Botaniki i Biologii Instytutu Badań Środowiska i Bioanalizy (1973–1981). Pochowany na Cmentarzu Rzymskokatolickim Doły</p>	
10.	<p>Stanilewicz Tadeusz (27.10.1890 – 1940). Był żołnierzem armii carskiej, walczył podczas pierwszej wojny światowej oraz wojny polsko-ukraińskiej i wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku. Skończył farmację na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Jego żona Teresa też była farmaceutką. W roku 1932 razem z żoną kupił aptekę założoną w roku 1928 , którą prowadzili ją do wybuchu wojny w 1939 roku. W wrześniu 1939 roku dostał się do radzieckiej niewoli, uwięziony w obozie w miejscowości ..., został zamordowany w Katyniu w 1940 roku.</p>	

12.	<p>Jasińska Maria Eugenia (1906 – 1943) – łodzianka z „dziada pradziada”, pomocnik aptekarski, przedwojenna ... oraz żołnierz ZWZ i AK. Za udział w akcji mającej na celu przerzut przez granicę trzech angielskich oficerów – lotników, zbiegłych z obozu jenieckiego w Poznaniu, została w 1942 roku aresztowana przez gestapo. W 1943 roku niemiecki sąd w Łodzi skazał ją na karę śmierci przez powieszenie. Egzekucji dokonano w tym samym roku. Pośmiertnie została odznaczona Krzyżem Walecznych i Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari.</p>	
16.	<p>Danielecki Wiesław (2.12.1910 -9.12.1974). Absolwent Gimnazjum Męskiego Zgromadzenia Kupców m. Łodzi. W latach 1929 – 1932 studiował na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Po studiach w Warszawie powrócił do Łodzi i objął kierownictwo rodzinnej apteki przy ul. Piotrkowskiej 127. Walczył w Powstaniu Warszawskim w kompanii K-1 batalionu „Karpaty” pułku „...”, był dwa razy ranny. Pochowany na Cmentarzu Starym.</p>	
17.	<p>Chądryński Karol (ur. 26 października 1868 w Łasku, zm. 19 grudnia 1947 w Łodzi) – aptekarz, kupiec, polski polityk, poseł na Sejm RP w latach 1922–1927. Ukończył studia na wydziale farmaceutycznym uniwersytetu w Warszawie. Członek towarzystw handlowych i przemysłowych w Łodzi. Członek komisji rewizyjnej (29.08.1915) i członek zarządu (10.09.1917) łódzkiego Stowarzyszenia właścicieli składów aptecznych "...".</p>	

Nazwy figurek na szlaku "Łódź Bajkowa"

EclipseCrossword.com

Hasło główne

Kierunek	↓	→	→	↓	→			↓	↓	↓	↓	↓	→	↓	↓	→	→
Hasło	2	4	7	2	1	7		2	6	6	1	5	4	5	2	4	1
Litera	1	4	3	6	2	6		1	3	5	2	1	3	4	4	6	3

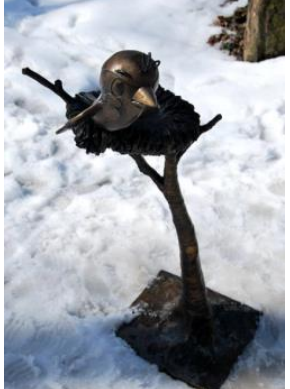
Poziomo

1.	Mały Pingwin ... - al. Unii Lubelskiej, przed kąpieliskiem Fala 2.	
4.	Miś ... - ul. Piotrkowska 87, przed siedzibą Centrum Informacji Turystycznej w Łodzi i Biura Promocji, Turystyki i Współpracy z Zagranicą Urzędu Miasta Łodzi	

7.	... Wspaniały - al. Józefa Piłsudskiego 15/23, przed głównym wejściem do Galerii Łódzkiej, na rogu al. Piłsudskiego i ul. Henryka Sienkiewicza	
8.	... misie Misia, Bartek oraz Kuba - Skansen Łódzkiej Architektury Drewnianej (od strony ul. Milionowej)	
9.	Zaczarowany ... - ul. Traugutta 18, przed wejściem do Łódzkiego Domu Kultury	

Pionowo

1.	... - park im. Henryka Sienkiewicza	
2.	... i Hawranek - ul. Konstytucyjna 8/10, przed wejściem do Miejskiego Ogrodu Zoologicznego.	

3.	Kot Filemon i ... - pl. Zwycięstwa 1, przed wejściem do Muzeum Kinematografii	
5.	Miś ... - okolice dworca Łódź Fabryczna	
6.	Wróbelek ... - al. Piłsudskiego 61, w Parku Źródlika, przed wejściem do Palmiarni Łódzkiej	

3. TESTY

Fragmenty najbardziej znanych budowli

Źródło: <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/13,35136,14848,fragmety-najbardziej-znanych-budowli-w-lodzi-czy-zdolasz.html>

Na zdjęciu widać ...

- Budynek na Księżym Młynie
- Fragment Manufaktury
- Budynek przy Ogrodowej

Na zdjęciu widać ...

- Wnętrze Pałacu Herbsta
- Wnętrze budynku PKO przy Kilińskiego
- Wnętrze Muzeum Kinematografii

Na zdjęciu widać ...

- Kamienicę przy Piotrkowskiej
- Pałac Herbsta
- Muzeum Sztuki przy Więckowskiego

Na zdjęciu widać ...

- Wnętrze Akademii Muzycznej
- Wnętrze Pałacu Poznańskiego
- Wnętrze Hotelu Grand

Na zdjęciu widać ...

- Hotel przy Ogrodowej
- Biurowiec w Nowym Centrum Łodzi
- Nowy biurowiec w Monopolis

Na zdjęciu widać ...

- Stajnię jednorożców
- Dworzec Łódź Fabryczna
- Stadion Widzewa

Na zdjęciu widać ...

- EC1
- Dworzec Łódź Fabryczna
- Stadion Widzewa

Na zdjęciu widać ...

- Krzeselka w Teatrze Wielkim
- Krzeselka na stadionie Widzewa
- Krzeselka w klubie Wytwórnia

Na zdjęciu widać ...

- Rzeźby na dachu Pałacu Poznańskiego
- Rzeźby na dachu Pałacu Herbsta
- Rzeźby na dachu Akademii Muzycznej

Na zdjęciu widać ...

- Kota Filemona koło Szkoły Filmowej
- Kota Filemona w parku Źródlika
- Kota Filemona przy Muzeum Kinematografii

Na zdjęciu widać ...

- Kościół przy Franciszkańskiej
- Kościół w Nowosolnej
- Kościół w Mileszkach

Na zdjęciu widać ...

- Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki
- Uniwersytet Łódzki
- Centrum Kliniczno-Dydaktyczne

Na zdjęciu widać ...

- DoubleTree by Hilton Hotel przy Łąkowej
- Hotel Hampton by Hilton przy Piotrkowskiej
- Hala Expo przy al. Politechniki

Na zdjęciu widać ...

- Teatr Wielki
- Teatr Muzyczny
- Kościół ewangelicko-reformowany przy Radwańskiej

Na zdjęciu widać ...

- Księży Młyn
- Monopolis
- Manufakturę

Na zdjęciu widać ...

- Sąd Rejonowy Łódź - Śródmieście przy Kościuszki
- Sąd Okręgowy przy pl. Dąbrowskiego
- Sąd Apelacyjny przy Narutowicza

Na zdjęciu widać ...

- Bramę Miasta
- Hotel Hampton by Hilton przy Piotrkowskiej
- DoubleTree by Hilton Hotel przy Łąkowej

Niekoniecznie encyklopedyczny test wiedzy o mieście

Źródło: https://expressilustrowany.pl/quiz/pytanie/1,4680,wiesz_o_lodzi_wszystko_niekoniecznie_encyklopedyczny_test_wiedzy_o_miescie_quiz,n,q,t.html

Skrzyżowanie których ulic łodzianie żartobliwie nazywają "skrzyżowaniem palaczy"?

- ul. Tytoniowa z ul. Zapałczaną
- ul. Węglowej z ul. Składową
- ul. Kopcińskiego z ul. Jaracza

Gdzie można w Łodzi natknąć się na kota Filemona?

- przed Muzeum Kinematografii
- przy aquaparku Fala
- w parku im. Sienkiewicza

Kadr z którego filmu został uwieczniony na fasadzie łódzkiego hotelu DoubleTree by Hilton?

- "Ziemia obiecana"
- "Zakazane piosenki"
- "Skarb"

Czyj nos należy potrzeć na szczęście przechodząc ul. Piotrkowską?

- Misia Uszatka
- Władysława Reymonta
- Juliana Tuwima

Łódź to miasto murali. Jaką nazwę nosi największa ich oficjalna galeria?

- Urban Forms
- Lodz Murals
- Urban Explorers

Pochodzący z Łodzi założyciel firmy Comodore, twórca sukcesu jednego z pierwszych komputerów osobistych, to ...

- Steve Jobs
- Jack Tramiel
- Nolan Bushnell

Park Śledzia, potoczna nazwa parku Staromiejskiego, to pamiątka po ...

- targu rybnym
- przeładowni śledzi
- stawie z rybami

Czym Łódź przypomina miasta w USA?

- rozmachem inwestycji
- siatką prostopadłych ulic Śródmieścia
- pofabryczną zabudową

Najbardziej znane łódzkie łowisko wędkarskie to ...

- staw w parku Julianowskim
- staw przy ul. Przędzalnianej
- staw w parku im. Piłsudskiego

Gdzie był słynny w Łodzi murek będący miejscem nocnych balang i spontanicznych spotkań?

- na pl. Wolności
- na pl. Komuny Paryskiej
- przy dworcu Łódź Kaliska

Tzw. "pasek" to potoczna nazwa jakiego miejsca?

- pasażu im. Schillera
- woonerfu ul. 6 Sierpnia
- ul. Pasjonistów

Gdzie jest w Łodzi pomnik kobiecych nóg?

- na Teatrze Wielkim
- na ścianie Klubu "Siódemki"
- obok Akademii Sztuk Pięknych

Gdzie znajduje się największy w Łodzi zegar słoneczny?

- w Ogrodzie Botanicznym
- w Parku Staromiejskim
- w łódzkim zoo

Która łódzka ulica nosiła kiedyś nazwę Kamiennej, używaną do tej pory nie tylko przez najstarszych mieszkańców?

- ul. Wólczańska
- ul. Włókiennicza
- ul. Kamińskiego

Najwyższy budynek w Łodzi to ...

- Centrum Kliniczno-Dydaktyczne UMe
- wieżowiec "Manhattanu"
- Red Tower

Najwyższe budynki

Wykorzystano:

- <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/13,35136,14856,top6-najwyzszych-budynkow-w-lodzi-odgadniesz-ktore-to.html>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Lista_najwy%C5%BCszych_budynk%C3%B3w_w_%C5%81odzi

Ta budowla ma 104,5 m i jest najwyższym budynkiem w Łodzi. Zbudowano go przy Piotrkowskiej w 1912 r.

 Kościół św. Mateusza

 Katedra

 Siedziba TVP

Budowla na 82 m i jest drugim pod względem wysokości budynkiem w Łodzi. Powstał przy Piotrkowskiej w 2021 r.

 Hi Piotrkowska

 Brama Miasta

 Red Tower

Trzecia pod względem wysokości budowla w Łodzi. Ma 80 m, powstała przy Piotrkowskiej w 1928 r.

Katedra

Kościół św. Mateusza

Bloki Manhattanu

Czwarte miejsce pod względem wysokości w Łodzi zajmują dwa budynki. Mają po 78 m i postawiono je przy Piotrkowskiej i Piłsudskiego w 1982 r.

Budynki TVP

Bloki Manhattanu

Budynki Urzędu Marszałkowskiego

Piąte miejsce: 76 m wysokości ma budynek powstały przy Piotrkowskiej w 1978 r.

Wieża Monopolis 2.0

Budynek Urzędu Marszałkowskiego

Red Tower

Szóste miejsce zajmuje kościół ul. Sienkiewicza 60. Ma 75 metrów wysokości.

Kościół luterański św. Jana

Kościół św. Mateusza

Katedra

Siódme miejsce ma budynek ul. Czechosłowacka 8/10. Ma 72,5 metrów wysokości;

Centrala Handlu Zagranicznego Textilimpex

Centrum Kliniczno-Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego

Biurowiec Politechniki Łódzkiej

Ósme miejsce ma budynek ul. Traugutta 25. Ma 68 metrów wysokości

Biurowiec Politechniki Łódzkiej

Budynek ZUS

Centrala Handlu Zagranicznego Textilimpex

Dziewiąte miejsce ma budynek ul. Traugutta 21/23. Ma 68 metrów wysokości

- Centrala Handlu Zagranicznego Miastoprojekt
- Brama Miasta
- Wieża Monopolis 2.0

Dziesiąte miejsce ma budynek ul. Zamenhofska 2. Ma 65 metrów wysokości

- Biurowiec Politechniki Łódzkiej
- Budynek ZUS
- Centrala Handlu Zagranicznego Miastoprojekt

Jak dobrze znasz Łódź?

Źródło:

https://dzienniklodzki.pl/quiz/pytanie/1,29,jak_dobrze_znasz_lodz_sprawdz_wiedze_o_swoim_mieście,n,q,t.html

Jakie samoloty stały wcześniej na cokole przed halą MOSiR?

- Jak-23 i MiG-29
- Jak-23 i MiG-15
- PZL TS-11 Iskra i MiG-29

Ile miast partnerskich ma Łódź?

- 13
- 15
- 18

Jaką zawartość alkoholu miało Piwo Monachijskie, warzone w browarze Astarta?

- 2,5%
- 5,5%
- 7,5%

Ile metrów ma najwyższy łódzki budynek mieszkalny, znajdujący się na łódzkim Manhattanie?

- 67 metrów
- 78 metrów
- 89 metrów

Którą rocznicę istnienia obchodzi Uniwersytet Łódzki?

- 50
- 60
- 70

Z którego roku pochodzi kapsuła czasu znaleziona pod złamanym krzyżem kościoła św. Mateusza?

- 1912
- 1922
- 1932

Kto wpadł na pomysł utworzenia Alei Gwiazd na ul. Piotrkowskiej?

- Jerzy Kropiwnicki
- Roman Polański
- Jan Machulski

Gdzie w Łodzi odbywa się Street Food Festival?

- Na Piotrkowskiej 217
- W Manufakturze
- Na pl. Wolności

Jaki budynek grał siedzibę Gestapo w Stawce większej niż życie?

- Sąd przy pl. Dąbrowskiego
- Budynek III LO
- Sąd przy al. Kościuszki

Jaką nazwę nosi obecnie dawny szpital im. Anny Marii Herbst?

- Szpital im. Rydygiera
- Szpital im. Korczaka
- Szpital im. Kopernika

IV. POCZĄTEK EKSPLOATACJI

ZWROTNE INFORMACJE

Przekazane e-mailem do uczestnika o pseudonimie Konrad

Potwierdzenie rejestracji

 powiadomienia@e-nauka.net
do mnie ▾

Potwierdzenie rejestracji uczestnika: konrad
Poznaj Łódź (<https://graedu.pl/lodz>)
PIN: 621513

Informacja o rozwiązaniu krzyżówki

 powiadomienia@e-nauka.net
do sekretariat ▾

Krzyżówka: Osoby związane z Łodzią
Czas rozwiązywania: 1471 sekund
Liczba przelosowań liter haseł: 0
Liczba podpowiedzi: 0
Liczba błędnych lub pustych haseł krzyżówki: 0
Liczba błędnych lub pustych liter hasła głównego: 0
Wskaźnik: 1471
Hasło główne: PIOTRKOWSKA
Komentarz: Główna ulica Łodzi
Zwrotny adres e-mail: cieciura.marek@gmail.com

WYNIKI

Wyniki osoby o pseudonimie Konrad dostępne są w ramach Rankingu indywidualnego, dostępne pod adresem: <https://graedu.pl/lodz/ranking>

Ranking indywidualny

Lp.	Pseudonim	Razem punktów	Dane biograficzne	Testy miejsca	Testy dodatkowe	Komunikacja	Krzyżówki	Medal
1.	konrad (szczegóły)	234	10	99 (10 z 16 miejsc)	63	20	42	

Dane biograficzne

Podano wszystkie dane - 10 pkt. (13.10.2022 10:10:52)

Księga gości

Wpis do księgi gości - 10 pkt. (13.10.2022 13:26:58)

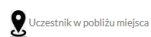
Powiadom znajomego

Brak powiadomień znajomego.

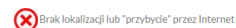
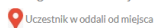
Ankieta

Ankieta została wypełniona - 10 pkt. (13.10.2022 15:14:48)

Testy miejsca

Legenda lokalizacji:

Pokaż 10 pozycji

Szukaj:

Lp.	Numer	Miejsce	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Sposób przybycia	Lokalizacja	Poprawne odpowiedzi	Podpowiedzi	Wynik
1.	1	Gwiazda Andrzeja Seweryna	13.10.2022 16:24:05	13.10.2022 16:24:51			3	0	9
2.	11	Pomnik Armii Krajowej	13.10.2022 16:18:20	13.10.2022 16:20:12			5	0	15
3.	21	Palniarnia	13.10.2022 16:25:07	13.10.2022 16:25:58			3	0	9
4.	31	Grób Grzegorza Palki	13.10.2022 16:26:17	13.10.2022 16:27:08			3	0	9
5.	41	Ławeczka Juliana Turwina	15.10.2022 09:09:11	15.10.2022 09:09:40			2	0	6
6.	56	Plac Piastowski	13.10.2022 16:29:49	13.10.2022 16:30:52			3	0	9
7.	61	Pomnik ku czci harcerzek i harcerzy poległych podczas II Wojny Światowej	13.10.2022 16:21:17	13.10.2022 16:23:33			5	0	15
8.	71	Bazylika archikatedralna	13.10.2022 16:32:22	13.10.2022 16:33:43			3	0	9
9.	81	Zaczarowany ołówek	13.10.2022 16:34:57	13.10.2022 16:35:41			3	0	9
10.	91	Mural „Rubinstein”	13.10.2022 16:36:14	13.10.2022 16:36:50			3	0	9

Nieodwiedzone miejsca

Ukryj

- Muzeum Miasta Łodzi
- Grób Izraela Poznańskiego
- Hala Sport Arena
- Park Poniańskiego
- Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego
- Apteka na placu Wolności

Wyniki krzyżówek

Pokaż 10 pozycji

Szukaj:

Lp.	Krzyżówka	Data rozwiązania	Czas rozwiązywania	Liczba haseł	Liczba poprawnych haseł	Liczba błędnych haseł	Liczba błędnych liter w hasle głównym	Liczba podpowiedzi	Liczba przelosowań liter	Współczynnik	Wynik
1.	Osooby związane z Łodzią	13.10.2022 14:08:34	1471 sekund	11	11	0	0	0	0	1471	22
2.	Nazwy figurek na szlaku "Łódź Bajkowa"	15.10.2022 06:50:07	194 sekund	10	10	0	0	0	0	194	20

Testy dodatkowe

Pokaż 10 pozycji

Szukaj:

Lp.	Nazwa	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Poprawne odpowiedzi	Podpowiedzi	Wynik
1.	Niekoniecznie encyklopedyczny test wiedzy o mieście	13.10.2022 14:11:54	13.10.2022 14:19:38	15	0	45
2.	Najwyższe budynki	13.10.2022 13:34:50	13.10.2022 13:36:19	6	0	18

Dyplom

Wygenerowany przez kliknięcie medalu podanego w Rankingu indywidualnym, z wykorzystaniem PIN-u otrzymanego po rejestracji.

DYPLOM UZNANIA ZA UDZIAŁ W GRZE

Poznaj Łódź

Konrad Kowalski

Pseudonim w Grze: **konrad**

Za odwiedzenie 10 miejsc z 16 dostępnych,
uzyskanie 234 punktów z 460 możliwych
i za zajęcie 1. miejsca wśród 1 uczestników.

Liczba uzyskanych punktów jest podstawą przyznania srebrnego medalu.

Organizator Gry
Warszawa, 15.10.2022
<https://graedu.pl/lodz>

V. ZESTAWIENIA

Organizatorowi wykorzystywania przewodnika mogą być udostępnione trzy rodzaje zestawień. Hasło do zestawień przekazywane jest organizatorowi po zawarciu stosownej umowy.

WYKORZYSTYWANIE PRZEWODNIKA

1. Testy dot. opisów miejsc rozwiązane w ostatnich 48 godzinach

Lp	Miejsce	Liczba pytań	Pseudonim	Początek	Czas odpowiedzi	Poprawne odpowiedzi

2. Krzyżówki rozwiązane w ostatnich 48 godzinach

Lp.	Krzyżówka	Liczba haseł	Pseudonim	Początek	Czas rozwiązywania	Poprawne hasła

3. Testy dodatkowe rozwiązane w ostatnich 48 godzinach

Lp	Test	Liczba pytań	Pseudonim	Początek	Czas odpowiedzi	Poprawne odpowiedzi

4. Wejścia na strony z opisami miejsc (przybycie)

Lp	Miejsce	Ostatnie wejście	Liczba wejść											

5. Wyniki testów dot. opisów miejsc

Lp	Miejsce	Liczba pytań	Liczba rozwiązań	Średni wynik		
				Czas rozwiązywania [sekundy]	Liczba poprawnych odpowiedzi	Liczba podpowiedzi
	Razem					

6. Wyniki krzyżówek

Lp	Krzyżówka	Liczba haseł	Liczba rozwiązań	Średni wynik					
				Czas rozwiązywania	Liczba poprawnych haseł	Liczba błędnych haseł	Liczba błędnych liter w haśle głównym	Liczba podpowiedzi	Liczba przelosewań liter
	Razem								

7. Wyniki testów dodatkowych

Lp	Test	Liczba pytań	Liczba rozwiązań	Średni wynik		
				Czas rozwiązywania [sekundy]	Liczba poprawnych odpowiedzi	Liczba podpowiedzi
	Razem					

RANKING ZESPOŁOWY

Możliwe są trzy rodzaje rankingów zespołowych:

- Szkół
- Uczelni
- Drużyn harcerskich

Rankingi generowane są na podstawie wyników pojedynczych osób, zarejestrowanych w rankingu indywidualnym. Wykorzystuje się status uczestników podawanych podczas rejestracji nazwa szkoły, uczelni czy drużyny.

Lp	Nazwa zespołu	Liczba uczestników	Suma punktów

Po kliknięciu w nazwę zespołu wyświetlane są wyniki jego członków.

OCENA PRZEWODNIKA

Podstawą zestawienia jest ankieta dostępna w pozycji Komunikacja górnego menu.

1. Proszę ocenić liczbę miejsc w przewodniku:

- A. Bardzo mała
- B. Mała
- C. Właściwa
- D. Duża
- E. Bardzo duża

2. Proszę ocenić atrakcyjność miejsc w przewodniku:

- A. Zupełnie nieatrakcyjna
- B. Mało atrakcyjna
- C. Przeciętna
- D. Atrakcyjna
- E. Bardzo atrakcyjna

3. Proszę ocenić objętość opisów miejsc:

- A. Bardzo krótkie
- B. Krótkie
- C. Właściwe
- D. Zbyt obszerne
- E. Bardzo obszerne

4. Proszę ocenić trudność pytań testowych:

- A. Bardzo łatwe
- B. Łatwe
- C. Właściwe
- D. Trudne
- E. Bardzo trudne

5. Proszę ocenić przydatność i sposób generowania trasy dojścia do odwiedzanych miejsc:

- A. Bardzo niska
- B. Niska
- C. Przeciętna
- D. Wysoka
- E. Bardzo wysoka

6. Proszę ocenić przydatność i sposób potwierdzania przybycia do odwiedzanych miejsc:

- A. Bardzo niska
- B. Niska
- C. Przeciętna
- D. Wysoka
- E. Bardzo wysoka

7. Proszę ocenić liczbę haseł w krzyżówkach:
- A. Bardzo mała
  - B. Mała
  - C. Właściwa
  - D. Duża
  - E. Bardzo duża
8. Proszę ocenić przydatność krzyżówek w opanowywaniu i sprawdzaniu wiedzy:
- A. Bardzo mała
  - B. Mała
  - C. Właściwa
  - D. Duża
  - E. Bardzo duża
9. Proszę ocenić liczbę pytań dodatkowych:
- A. Bardzo mała
  - B. Mała
  - C. Właściwa
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka
10. Proszę ocenić przydatność pytań dodatkowych w opanowywaniu i sprawdzaniu wiedzy:
- A. Bardzo niska
  - B. Niska
  - C. Przeciętna
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka
11. Proszę podać język, na który było automatyczne tłumaczenie:
- a) Angielski
  - b) Białoruski
  - c) Francuski
  - d) Hebrajski
  - e) Litewski
  - f) Niemiecki
  - g) Portugalski
  - h) Rosyjski
  - i) Turecki
  - j) Ukraiński
  - k) Włoski
  - l) Brak
12. Proszę ocenić przydatność automatycznego tłumaczenia:
- A. Bardzo niska
  - B. Niska
  - C. Przeciętna
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka

13. Proszę ocenić jakość automatycznego tłumaczenia:
- A. Bardzo niska
  - B. Niska
  - C. Przeciętna
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka
14. Proszę ocenić przydatność i sposób automatycznego odczytywania:
- A. Bardzo niska
  - B. Niska
  - C. Przeciętna
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka
15. Proszę ocenić zasadę aktywizacji korzystania z przewodnika:
- A. Bardzo niska
  - B. Niska
  - C. Przeciętna
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka
16. Proszę ocenić zakres i szczegółowość informacji w rankingu indywidualnym:
- A. Bardzo niska
  - B. Niska
  - C. Przeciętna
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka
17. Proszę ocenić zasadę przyznawania odznak za korzystanie z przewodnika:
- A. Bardzo niska
  - B. Niska
  - C. Przeciętna
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka
18. Proszę podać całościową ocenę przewodnika:
- A. Bardzo niska
  - B. Niska
  - C. Przeciętna
  - D. Wysoka
  - E. Bardzo wysoka
19. Proszę podać propozycje ulepszenia przewodnika:
20. Proszę podać propozycje zwiększenia atrakcyjności zwiedzania:

Zestawienie

Nr pytania	Liczba odpowiedzi				
	A	B	C	D	E
1					
...					
10					
13					
...					
18					

Pytania 11 i 12

Lp	Język tłumaczenia	Liczba odpowiedzi				
		A	B	C	D	E
a)	Angielski					
b)	Białoruski					
c)	Francuski					
d)	Hebrajski					
e)	Litewski					
f)	Niemiecki					
g)	Portugalski					
h)	Rosyjski					
i)	Turecki					
j)	Ukraiński					
k)	Włoski					

Pytanie 19

Pytanie 20

VI. WERSJA DOCELOWA

1. MIEJSCA

Jest to wstępna lista, zostanie ona uzupełniona. Na każdym szlaku będą wybrane po 3 miejsca. WD oznacza wersję demonstracyjną.

Lp	Miejsce	WD	Nazwa szlaku	Nr szlaku
1.	Gwiazda Tomasza Bagińskiego		Aleja Gwiazd	1
2.	Gwiazda Wojciech Króla			
3.	Gwiazda Andrzeja Seweryna	X		
4.	Pomnik Armii Krajowej	X	Armia Krajowa	2
5.	Ulica gen Leopolda Okulickiego			
6.	Tablica upamiętniająca żołnierzy Okręgu Łódź AK			
7.	Grób gen. Franciszka Pfeiffera			
8.	Grób gen. Aleksandra Arkuszyńskiego			
9.	Grób księdza Tomasza Rostworowskiego			
10.	Grób Zygmunta Majewskiego		Atrakcje turystyczne	3
11.	Palmiarnia	X		
12.	Centralne Muzeum Włókiennictwa			
13.	Manufaktura		Cmentarz Doły	4
14.	Grób Jadwigi Andrzejewskiej			
15.	Grób Bogusława Meca			
16.	Grób Grzegorza Palki	X	Galeria Wielkich Łodzian	5
17.	Grób Tadeusza Schmidta			
18.	Ławeczka Juliana Tuwima	X		
19.	Fortepian Artura Rubinsteina			
20.	Kufer Władysława Reymonta			
21.	Aleja Pamięci Ofiar Litzmannstadt Getto			
22.	Stacja Radegast		Getto	6
23.	Szpital przy ul. Łagiewnickiej			
24.	Siedziba Schuppo i Gestapo			
25.	Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny			
26.	Plac Piastowski	X		
27.	Pomnik ku czci poległych harcerzek i harcerzy	X		
28.	Park im. Szarych Szeregów		Harcerze	7
29.	Grób Mieczysława Łętowskiego			
30.	Grób Władysławy Keniżanki–Olbromskiej			
31.	Bazylika archikatedralna	X	Kościoły	8
32.	Kościół św. Mateusza			
33.	Kościół luterański św. Jana			
34.	Miś Uszatek		Łódź Bajkowa	9
35.	Mały pingwin Pik-Poka			
36.	Koty Filemon i Bonifacy			
37.	Zaczarowany ołówek	X		
38.	Plastuś			
39.	Trzy misie			
40.	Wróbel Ćwirek			
41.	Maurycy i Hawranek			
42.	Ferdynand Wspaniały			
43.	Miś Colargol			
44.	Mural „Łódź”		Murale	10
45.	Mural „Rubinstein”	X		
46.	Mural „Cisza”			

Lp	Miejsce	WD	Nazwa szlaku	Nr szlaku
47.	Muzeum Miasta Łodzi	X	Muzea	11
48.	Centralne Muzeum Włókiennictwa			
49.	Muzeum Sztuki			
50.	Grób Feliksa Halperna		Nowy Cmentarz Żydowski	12
51.	Grób Władysława Pinkusa			
52.	Grób Izraela Poznańskiego	X		
53.	Grób Seweryna Sterlinga			
54.	Grób Jankiela Herszowicza			
55.	Hala Sport Arena	X	Obiekty sportowe	13
56.	Stadion ŁKS			
57.	Stadion Widzewa			
58.	Park Poniatowskiego	X	Parki	14
59.	Park Źródłiska			
60.	Park Łagiewnicki			
61.	Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego	X	Pomniki	15
62.	Pomnik Tadeusza Kościuszki			
63.	Pomnik Leona Schillera			
64.	Apteka na placu Wolności	X	Stare apteki	16
65.	Apteka „Pod Białym Orłem”			
66.	Apteka „Pod Słońcem”			
67.	Apteka „Pod Niedźwiadkiem”			

2. DODATKOWE SPRAWDZIANY

Planuje się też wprowadzenie dodatkowych sprawdzianów: krzyżówek i testów. Zostaną one określone po ustaleniu wykazu miejsc.